Artholic

ФЖМК

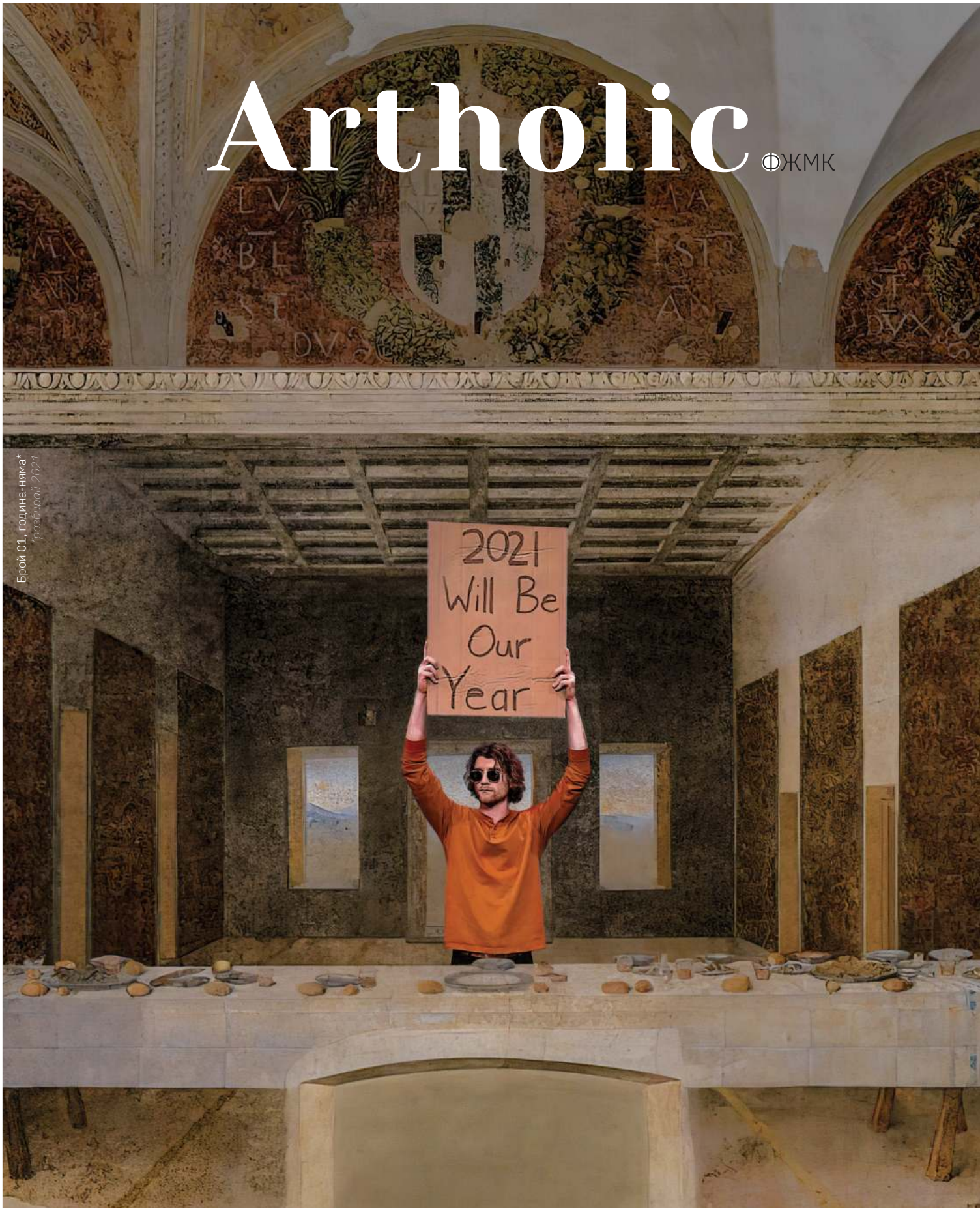

Брой 01, година-нямa*
*разбиради 2021

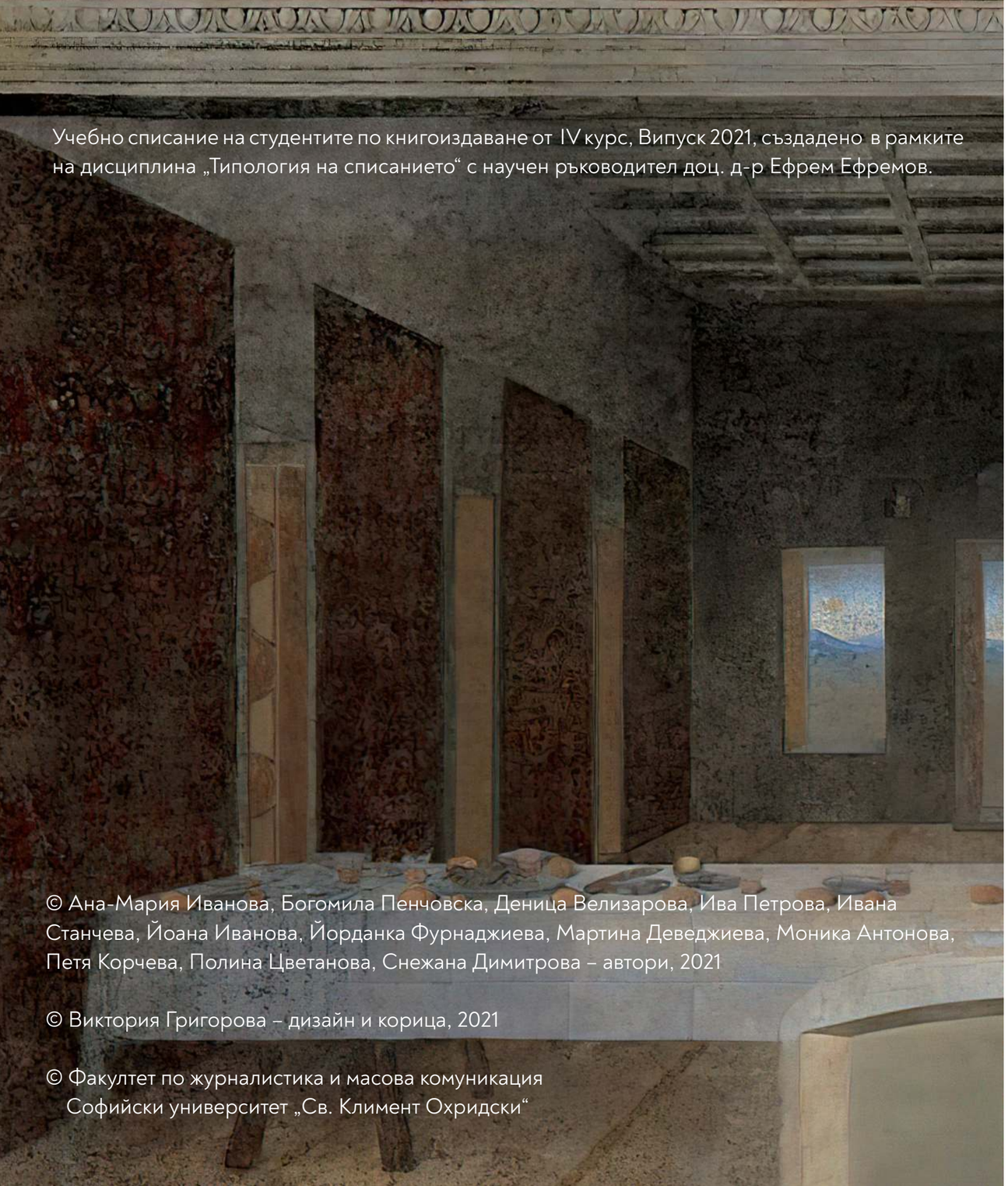

Учебно списание на студентите по книгоиздаване от IV курс, Випуск 2021, създадено в рамките на дисциплина „Типология на списанието“ с научен ръководител доц. д-р Ефрем Ефремов.

© Ана-Мария Иванова, Богомила Пенчовска, Деница Велизарова, Ива Петрова, Ивана Станчева, Йоана Иванова, Йорданка Фурнаджиева, Мартина Деведжиева, Моника Антонова, Петя Корчева, Полина Цветанова, Снежана Димитрова – автори, 2021

© Виктория Григорова – дизайн и корица, 2021

© Факултет по журналистика и масова комуникация
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Няма страшно

2020-та не беше нашата година, за никого не беше, но както е казано в заглавието – *„2021 will be our year“*. Пандемия, карантина, затваряне, изолиране, дистанция, маска, пари, работа – това са само част от ключовите думи на изминалата година. Няма да изброяваме още, всички ги знаем. Това е чарът на тези обстоятелства – еднакво знаем, можем, съществуваме, сме. Човешки същества на планетата Земя.

COVID-19 се превърна в мръсна дума.

Точно затова ще преместим съзнателно фокуса от него към нещо истински чисто и неизчерпаемо – изкуството. То буквално е захвърлено, но в поставените неудобни условия няма как да не го забележиш, да не ти дожалее, да не ти залипсва, да не искаш да си около него. Този огромен масив от изкуство никога няма да изчезне и винаги ще има потенциал за още.

Затова, няма страшно...

Съдържание

Социална дистанция.....6
Снежана Димитрова
Новият облик на града.....11
Йорданка Фурнаджиева
Предсказание ли е?.....16
Петя Корчева
Не си отивай, Театър.....21
Ивана Станчева
Memento mori.....26
Полина Цветанова
Нова мода – вирус за хапване.....29
Йорданка Фурнаджиева
Киносалоните в онлайн режим.....32
Мартина Деведжиева
За слушане.....38
Ива Петрова
Fortnite – нов левел на креативност.....40
Йоана Иванова
RED.....44
Богомила Пенчовска
Извиха глас.....49
Мартина Деведжиева
Виртуални музеи.....53
Деница Велизарова
Какво стана с киното?.....55
Ива Петрова
Тина Маркович: Доказали сме се като професионалисти в кино индустрията.....60
Снежана Димитрова
А галериите?.....65
Богомила Пенчовска
Оперен концерт онлайн.....68
Моника Антонова
Нов подход.....74
Деница Велизарова
Три срещи без маска.....78
Ана-Мария Иванова

Социална дистанция

от Снежана Димитрова

Скулптурата е в центъра на религиозната преданост в много култури, обикновено са израз на религия или политика. Оцелелите до днес паметници включват културите на древното Средиземноморие, Индия и Китай, както и много от Централна и Южна Америка и Африка. Западната традиция на скулптурата започва в древна Гърция. Тя е широко възприемана като произвеждаща големи шедьоври през класическия период. През Средновековието готическата скулптура представлява мъките и страстите на християнската вяра. Възраждането на класическите модели през Ренесанса дава известни скулптури. Една от тях е Давид на Микеланджело.

Съвременната скулптура обаче е нещо повече от изкуството. Това е и метафоричен език, който помага на творците да говорят с публиката за всичко – от чувства и отношения до философия и изменение на климата.

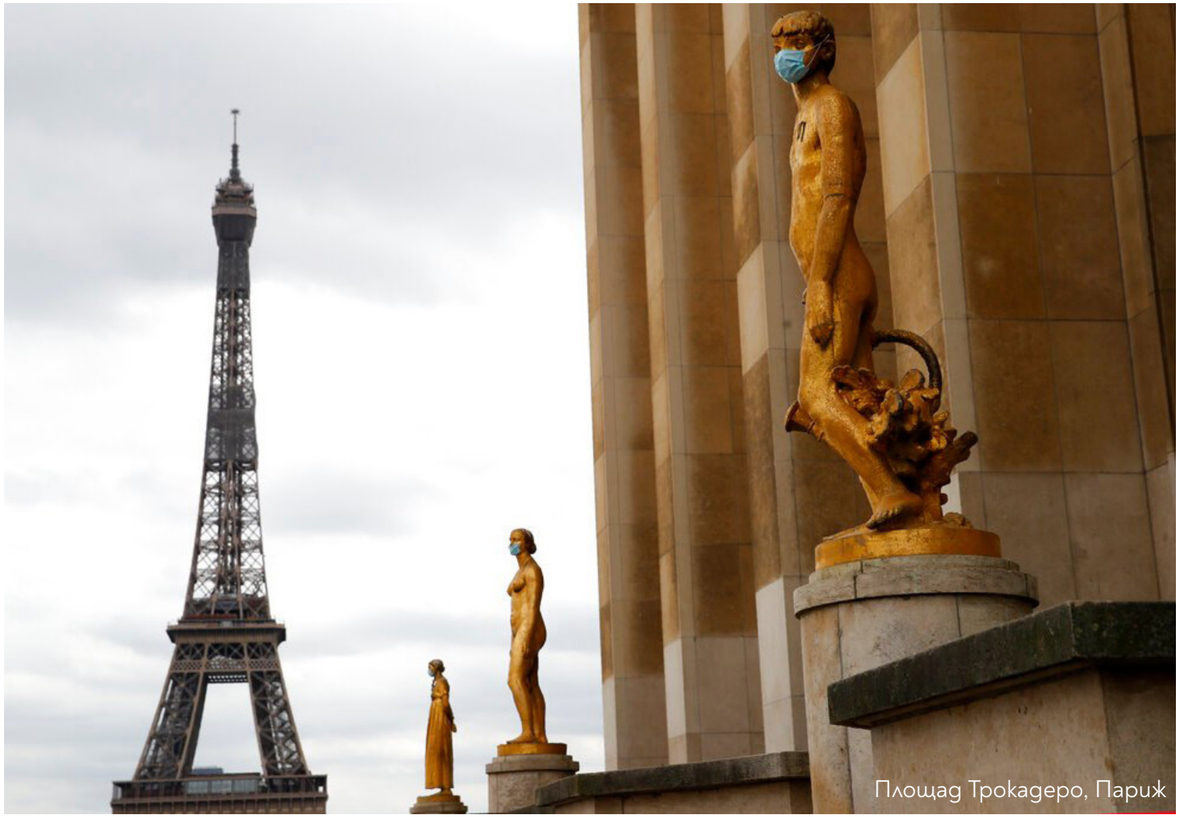

Площад Трокадеро, Париж

Въпреки че в момента преживяваме извънредно епидемиологично положение в глобален мащаб поради пандемията на коронавирус (COVID-19), ние също виждаме начините, по които въздействието на тази криза пречи на физическото и психическото ни здраве. Фестивалите и културните събития се отменят или се отлагат, а културните практики и ритуали се ограничават, причинявайки суматоха в живота на много хора.

В същото време виждаме как културното наследство може да бъде източник на устойчивост при такива трудни обстоятелства, тъй като хората продължават да черпят вдъхновение, радост и солидарност.

Тъй като медицинското значение на предпазните маски за лице се увеличи по време на пандемията от COVID-19, нарасна и тяхната символична стойност. Например на статуи от Мелбърн до Буенос Айрес са им поставени защитни маски на лицата. Известни статуи от поп културата са модифицирани, за да прокарат съобщение: „Носете предпазни маски“. В Париж близо до Айфеловата кула статуите по площад „Трокадеро“ също са с маски на лицата. Също така има и поставена защитна маска за лице на кучешката статуя „Хачико“ в Токио. Това показва съпричастност към дадена кауза.

На известната статуя на Рокфелер също е поставена предпазна маска. Както и на емблематичният „Атлас“, „Фигурите на човечеството“ и златният „Прометей“ са с предпазна маска върху лицата. В България също са поставени защитни маски на различни статуи с надпис „Паника“. По време на първия локдаун през пролетта на 2020 г. статуите са били заснети и качени в страницата *„Етюд-и-те на София“*. Но посланието, което е на българските скулптури, е обратно, а именно „Без паника“. Но всъщност цялата идеята за предпазните маски върху статуи произлиза от 2018 г. във Франция, когато маските са били поставяни върху статуи в знак на протест срещу замърсения въздух.

Паметник на Петко и Пенчо Славейкови
Площад Славейков, София

Снимка: „Етюд-и-те на София“

Статуя на Моли Малоун, Дъблин

Париж, Франция

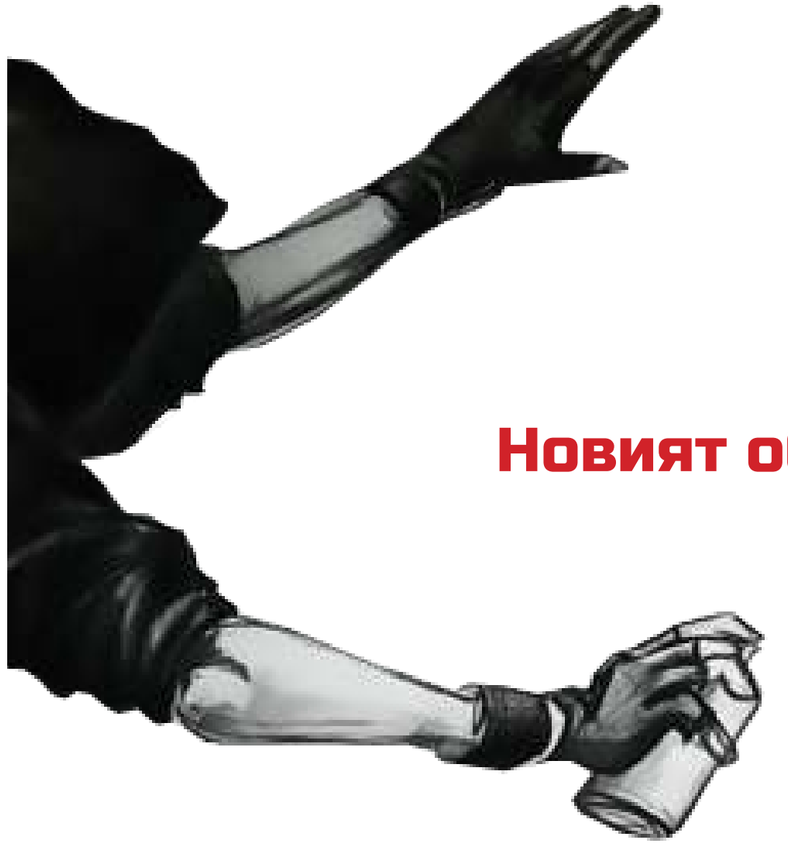

Новият облик на града

от Йорданка Фурнаджиева

Пандемията от COVID-19 успя да промени не само хората и техните ежедневни навици, но и местата, в които живеят. Вирусът оказва влияние върху физиологичното състояние на човека, но и върху сетивните ни възприятия, подтикнати от големите промени в ежедневието ни. А какъв по-добър начин да изразиш мислите и емоциите от това да ги трансформираш в изкуство. Сега обаче ще разгледаме една по- различна галерия, където творческият дух е запечатан в облика на града.

Преди да ви пренесем в урбанистичната обстановка, нека се върнем малко по-назад във времето. Трудно можем да кажем кога точно е поставено началото на уличното изкуство. Изобщо, когато говорим за история на изкуството, през погледа ни преминават различни направления и форми, които непрекъснато си взаимодействат. Развитието на изобразителното изкуство оказва влияние върху уличното творчество и графита като основна негова форма.

Пиков момент в историята на уличните картини са 70-те и 80-те години на XX век. В този период младите хора започват да създават едно ново улично движение като отговор на социално-политическата обстановка в света. В началото на XXI век графитите започват да се утвърждават като израз на свободния и неподвластен на ограничения дух на твореца. Те пресъздават актуалното във формата на рисунка, която завинаги остава част от урбанистичното пространство. И така до ден днешен.

Световната пандемия от коронавирус събуди съзнанието на редица творци, те хванаха спрейовете ръка, за да изразят своето мнение. В тези няколко реда ще се запознаете отблизо с няколко социални прояви на художници, които ще запаметят „лицето“ на COVID-19 под формата на графити.

Една от последните прояви на Банкси, чието пано е лондонското метро

Няма как да не започнем нашата разходка из градските дебри без да споменем мистериозния Банкси (от англ. Banksy). Майстор на графита, активист и небезизвестен провокатор, той заема място сред 100-те най-влиятелни личности през 2010 г., заставайки редом до Барак Обама, Стив Джобс и Лейди Гага. А ето какво има да ни каже артистът по отношение на вирусната пандемия и мерките, които я съпътстват.

Други улични артисти извън Лондон също решиха да съхранят спомена за COVID-19. Едни избраха да бъдат провокатори на бунт срещу крайните епидемични мерки, други подканваха хората да „останат вкъщи”, трети пресъздадоха познати творби, като им придадоха духа на времето.

„Super Nurse“, Амстердам, FAKE

Репродукция на известната рисунка на Леонид Брежнев и Ерик Онекър върху Берлинската стена. Сега графитът изобразява Доналд Тръмп и Синджин Джипинг, които се целуват през защитни маски.

Новосибирск, Русия. Стив Джобс със защитна маска на лицето

Глазгоу, Шотландия

Берлин, Германия. Графит, показващ болестите, съпътстващи политически избори през годините

Като за финал ви представяме една малко по-различна гледна точка, която обвързва вирусната пандемия с политиката. Остава да помислим дали изкуството е само една метафора, или проява на истината под друга форма.

Предсказание ли е?

от Петя Корчева

COVID-19 и пандемията, като негово следствие, преобърнаха познатия ни свят с главата надолу. Когато вирусът се появи за пръв път, никой не беше способен да предвиди колко опасен е той и какви ще са последствията от него. Но дали наистина е така?

Оказва се, че вече съществуват филми и книги, чиито сюжети доста се приближават до ситуацията, в която човечеството се намира по време на пандемията от COVID-19.

Те добиват особена популярност през първата вълна на вируса и разпалват буйна дискусия между хората, които прекарват по-голямата част от времето си вкъщи. Докато едната част от тях смятат, че вирусът е нещо невиждано досега и е неясно как да се справим с него, конспираторите са на мнение, че тези произведения на изкуството доказват, че живеем в свят, който е част от една матрица, и всичко, което се случва, е планирано. От коя страна желаете да сте, оставям на Вас да прецените, след като Ви представя примерите.

Филм

През 2011 г. излиза американският трилър „Заразяване” *(Contagion)*. Сюжетът му се отнася до разпространението на вирус, който се предава по въздушно-капков път между хората и всеобщата паника, която той предизвиква. Създателят на филма Скот З. Бърнс и режисьорът му Стивън Содърбърг споделят, че вдъхновението им са епидемии, като ТОРС и грипната епидемия от 2009 г. Едва ли тогава те са очаквали, че 8 години по-късно измисленият им сценарий ще се превърне в истина.

Началото на филма е със завръщането на героинята Бет в дома си в Минесота, след бизнес пътуване до Хонконг. Тя не се чувства добре здравословно, но игнорира симптомите, а след няколко дни умира. Докато съпругът ѝ Мич и лекарите в болницата се опитват да установят на какво се дължи внезапната ѝ смърт, по света масово хората започват да се разболяват и да умират. Симптомите се появяват няколко дни след заразяването, те са отпадналост, температура, кашлица, като за всеки болен настъпва фатален край. Ситуацията се влошава много бързо, не само в азиатските страни, а по целият свят. Предизвиква срив в здравеопазването и политиката и всеобща паника у хората. Всички са принудени да си стоят по домовете, докато лекарите не намерят решение за лекуване на вируса. На финала те изобретяват ваксина, която може да предпази хората от заразата и само тези, които са си я получили, могат да излизат навън.

Кадри от филма:

Как изглежда Бет, когато се прибира в дома си и симптомите започнат да се появяват

Празните рафтове на магазините, след избухналата масова суматоха

Екипировката на лицата, които се грижат за болните и погребват мъртвите

Разпространението на вируса: прилеп – прасе – човек

Изглеждат ли Ви познати тези сцени от сюжета?
Безспорно е, че симптомите на героите във филма, празните зали и летища, дори това, че вирусът започва да се развива в град Ухан, са нещо, което вече сме виждали по телевизията, не на филм, а в реалността. Най-голямо впечатление прави как във филма се разбира, че заразяването е от прилеп към прасе и след това към човек, предположения, които сме чували и за COVID-19 след повявата му.

Съвпаденията между филма и ситуацията с коронавируса по света не са малко и те дават основа за мнения на хората, че пандемията е просто един планиран сценарий, който се е пренесъл в реалния живот. Планиран или не, всички хора по света се надяват той да приключи скоро и да не се налага никога повече да сме поставени в тази ситуация.
Това ни отправя към следващото предсказание, което става много популярно по време на пандемията.

Книга

През 2008 г. Силвия Браун и Линдзи Харисън пишат роман, озаглавен „Край на дните: Предсказания и пророчества за края на света“ *(End of Days: Predictions and Prophecies About the End of the World)*.
В книгата са изложени предположения за това, как ще настъпи краят на света. Смята се, че един от основните мотиви за написването ѝ са били конспирациите, че светът ще свърши през 2012 г. според календара на Маите.

В началото на книгата Силвия разказва за миналото и как хората, които са били известни тогава, са повлияли на бъдещето. Във втората част на книгата тя дава своите предположения кое ще доведе до края на света. Въпреки че доста от нейните предположения за бъдещето не са се сбъднали, едно от тях става много популярно през 2020 г., защото напомня на ситуацията с вируса COVID-19.

„Около 2020г. тежко, наподобяващо пневмония, заболяване ще се разпространи по целия свят, то ще атакува белите дробове и бронхите и ще се противопостави на всички известни лечения. Почти по-объркващо от самото заболяване ще бъде фактът, че то изведнъж ще изчезне толкова бързо, колкото се е появило, като ще атакува отново десет години по-късно и след това ще изчезне завинаги.“

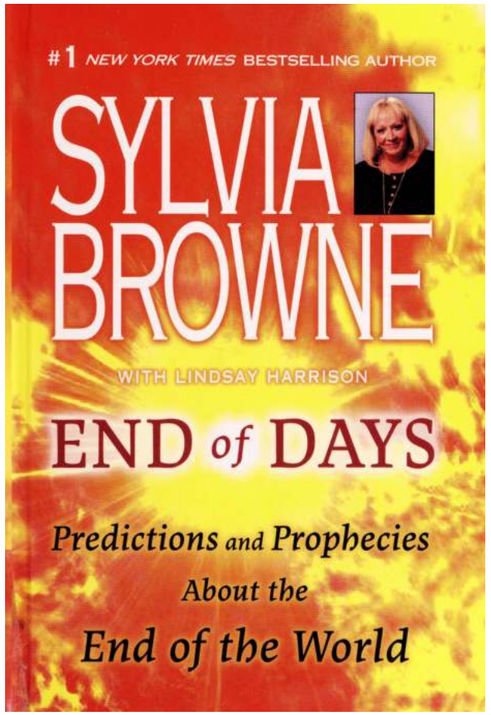

Това нейно описание на вируса и годината, около която ще се появи той, карат много хора да се замислят върху теорията, че нищо не е случайно в живота ни. Дискусиите около книгата бяха доста нашумели в онлайн пространството около първата вълна на COVID-19 и тази страница на книгата стана едно от най-разпространяваните изображения. Едни от хората смятат, че това е просто късмет и че е по-скоро щастлива случайност, отколкото предсказание. Другите мислят, че това е поредният факт как всичко около нас е част от един голям план и това е поредното доказателство за тази теория.

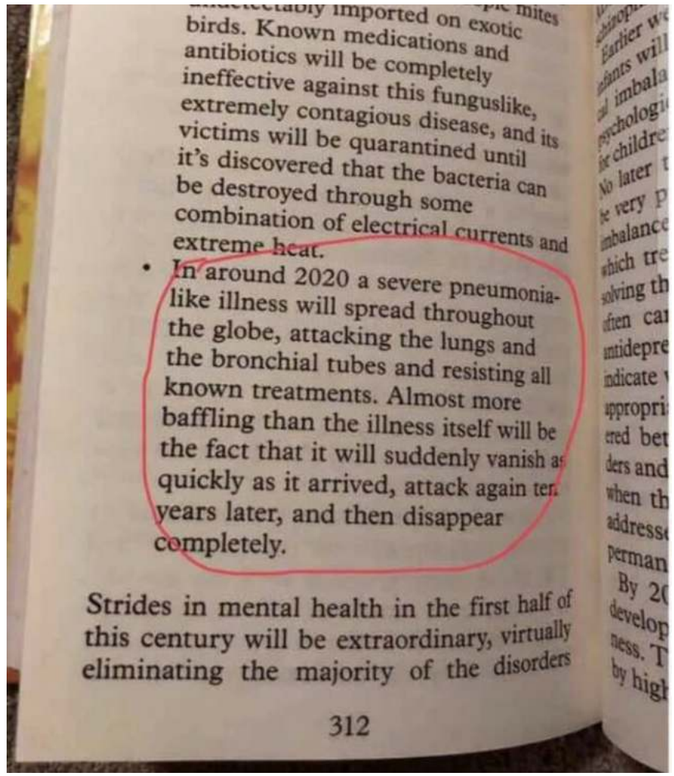
birds. Known medications and antibiotics will be completely ineffective against this funguslike, extremely contagious disease, and its victims will be quarantined until it's discovered that the bacteria can be destroyed through some combination of electrical currents and extreme heat.

- In around 2020 a severe pneumonia-like illness will spread throughout the globe, attacking the lungs and the bronchial tubes and resisting all known treatments. Almost more baffling than the illness itself will be the fact that it will suddenly vanish as quickly as it arrived, attack again ten years later, and then disappear completely.

Strides in mental health in the first half of this century will be extraordinary, virtually eliminating the majority of the disorders

312

Силно се надявам частта с появата на вируса след 10 години да е едно от нещата, които авторката не е познала, но е безспорно, че тя е описала много точно годината, покрай която ще се появи вирусът, симптомите и това, че той ще се противопостави на познатите до момента лечения.
Може би през 2030 г. тази страница отново ще стане актуална и ще предизвика спорове, а може и да остане просто в миналото. Времето ще покаже кое от двете ще се превърне в истина.

Не си отивай, Театър

от Ивана Станчева

Габриела Георгиева е само на 23 години, но вече е част от голямото семейство на театъра. От много малка се занимава със сценични изкуства и дори не може да си спомни кога и как точно е започнало всичко. След завършването на средното си образование тя дори не се замисля за това с какво иска да се занимава. Изкуството е достигнало до нея по съвсем натурален начин и оттогава я води за ръка в начинанията ѝ. В момента учи „Актьорско майсторство“ в Нов Български Университет. Споделя, че всички в нейното обкръжение са знаели, че това е нейното призвание.

От колко време си част от театъра и ако трябва да опишеш изживяването с няколко думи, какви ще са те?

Специално с театър се занимавам от 7 клас. Това са около 9-10 години. Ще си позволя да цитирам малка част от стихотворение на Станка Пенчева:

„И артистът все се покланя,
все се покланя...
По скулите му се стича пот,
нозете му още треперят
...
В главата му още кънтят
чуждите думи,
чуждите мисли
...
А преди миг
бе държал тези хора в шепа,
бе ги забивал в земята,
бе ги издигал до звездния вятър,
бе ги правил велики и жалки...
И е непонятно защо
сега той
на тях се покланя,
а не пада залата на колене...“

Спомняш ли си кога за първи път чу за COVID-19 и как реагира?

Честно казано си спомням много добре как започна всичко. Мислех си, че ще отмине за 2-3 месеца, не повече. Вярвах, че след това всичко ще се забрави, всичко ще си бъде постарому, но уви не се получи така.

Разкажи ни как COVID-19 направи своята първа изява в театрите.

В началото COVID-19 се появи навсякъде. Затвориха абсолютно всичко, но тежката част за театъра и артистите започна, когато държавата отвори частично и когато се наложиха всички рестрикции. За театъра част от ограниченията бяха 30% публика и представленията да бъдат играни на открито. Общо взето мисля, че на всички ни е ясно, че един театър няма как да се издържа по този начин. Той дори не покрива разходите си, а камо ли да има някаква печалба. Заради това много театри решиха да не отворят изобщо. Някои пък взеха решение да работят цяло лято, а всички знаем, че по принцип театрите не работят през лятото. Някои дори бяха пред фалит. Имаше театри, които имаха възможност за външни представления, но хонорарите на актьорите бяха намалени. Общо взето и театърът, и актьорите работеха почти за без пари.

Според теб как се повлиява театралното изкуство от COVID-19?

Положението навсякъде в момента изобщо не е цветущо, но уверено твърдя, че изкуството е един от най-засегнатите сектори от COVID-19. Трудно се правят нови представления, затова не се и започва нищо ново в момента. Театрите се опитват да представят старите постановки, и то такива, които са с по-малък актьорски състав. Непрекъснато се отменят представления, театри затварят или фалират. Резултатът е една много тъжна и празна сцена.

От актьорска гледна точка бих казала, че COVID-19 ни поставя пред огромно изпитание. По принцип ни учат, че дори в залата да има 1 човек публика, трябва да играеш и да дадеш 100% от себе си. Да, но когато се срещнеш с реалността, психологическата бариера е много трудна за преодоляване. Залата е почти празна. Наистина е почти празна, гледката е изключително тъжна – както за актьорите, така и за публиката. Някои хора сигурно ще кажат, че се глезим и може да е истина, не знам. Но неслучайно етимологията на думата културата не е еднозначна. Културата е възпитание, развитие, образование. И когато знаеш, че културата на една държава буквално потъва и няма кой да подаде ръка за помощ, се чудиш дали изобщо има смисъл да се бориш с такова безумство. За мен е скандално и обидно как се отпускат едни пари за някои сектори, а за култура някак си никога няма. Нали знаете – всички сме равни, но едни винаги ще бъдат повече от други. Това е истината.

Какви мерки бяха предприети спрямо театрите от началото на пандемията до момента?

Мерките, които предприеха театрите, са запълване на 30% от обема на залата и дезинфекция след всяко представление. Влиза се от един вход, а се излиза от друг, като има хора, които специално следят да няма струпване. Маските, разбира се, са задължителни, както и осигуряването на вентилация, която така или иначе работи в почти всеки един театър.

Мислиш ли, че всички тези мерки са необходими? Или може би трябва да бъдат въведени дори по-строги ограничения?

Абсолютно не мисля, че са нужни допълнителни мерки. Даже спокойно може залата да се запълнени на 50%. Докато гледаш представление, не се разхождаш насам-натам, нито си общуваш с останалите хора.

Като публика, стоиш на едно място, при това с маска. Реално нито говориш, нито ръкомахаш, нито се ръкуваш с някого. Ти нямаш контакт с другите хора. Мисля, че на много други места има по-голямо струпване отколкото в театъра. Например в големите супермаркети или в градския транспорт. Още едно доказателство, че мерките не са дообмислени.

Какви основни разлики откриваш в театъра преди и след появата на COVID-19? Как се промениха възприятията на всички по веригата, включително и на зрителите?

Разликите са напълно очевидни. След появата на COVID-19 вече има празни зали, плаха публика и артисти, които се чудят как да изхранят семействата си. Най-вероятно много от актьорите просто ще спрат да се занимават с това. Нищо чудно скоро да ги видите като продавачи в някоя верига магазини или да ги чуете по телефона от някой кол център, а може и те да гледат децата ви. Артистите по принцип са навсякъде. Тъжно е, че ако искаш да се занимаваш с изкуство в България, трябва да имаш поне още една работа. Много малко актьори имат възможността, или да го нарека дори лукс, да са на щат в театъра или да могат да се издържат само с това. Дори преди COVID-19 артистът от работа отива на работа. Повечето нямат свободни уикенди, защото пак работят. Хората си мислят, че те получават много пари, за да играят на сцената, а истината е, че това е пълна заблуда.

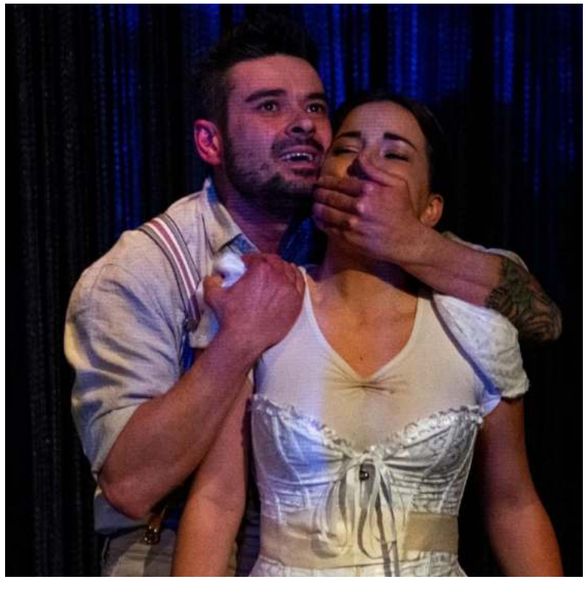

Докато стигнеш до момента, в който да можеш да се издържаш само с театър или с каквото и да е било изкуство в България, преди това трябва да работиш на поне 3-4 или не знам колко допълнителни работи, за да може да си позволиш да бъдеш само и единствено артист по професия. А след пандемията дори не ми се мисли какво ще бъде.

Ти как преживя затварянето на театрите и отнетата ти възможност да бъдеш на сцената?

Първо бях много ядосана. Театърът е един от малкото сектори, които стриктно спазват всички изисквания и противоепидемични мерки, а беше едно от първите неща, които затвориха. Да, пропуснах много изяви на сцена. Може би дори прекалено много, но това се преживява. Сигурна съм, че скоро отново ще имам възможността да играя пред публика.

Вярваш ли, че този вирус, или който и да е друг вирус, би могъл да заличи театъра?

Докато има млади и будни хора, няма сила, която да заличи театъра. В това съм сигурна.

(усмихва се).

В края на този разговор – мислиш ли, че може да бъде създадена пиеса, която да бъде свързана с COVID-19? Самата ти би ли участвала в такава?

В следващите няколко години със сигурност ще се направи нещо свързано с това. Все пак театърът се занимава със съвременните проблеми на човека. Вече дори се пускат шеги за това в стари представления, така че го очаквам. А дали бих участвала в такава пиеса? Най-вероятно да, защото все още не съм в позиция да отказвам роли. Така че, ако ми предложат нещо, защо пък не.

Театърът, подобно на останалите изкуства, е силно застрашен след появата и разпространението на COVID-19. Все пак има хора, които са готови да се борят, за да съхранят изкуството. Габриела е сред тези хора – все още млада и амбициозна. Тя вярва, че след като приключи пандемията, животът в театъра трудно ще се възстанови. Въпреки това е готова да се бори в името на културата. Изкуството се предава от човек на човек, от очи на очи и най-вече от сърце на сърце. Габриела отдава цялата си душа и сърце на сцената и театъра.

Memento mori

от Полина Цветанова

Месеците на пандемията са месеци за размисъл и обединяване. Днес светът е едно цяло. И дано да си е взел поука. Защото технологиите са морално неутрални – те умножават многократно и доброто, и злото. Всяка новина, всеки финансов проблем, всяка заразна болест, която възниква някъде днес, след информационната революция, за часове, за минути, за секунди обикаля целия свят, дали е в полза или не, не може да се установи. Лесното пътуване на информация, на хора, стоки и идеи, важи и за фалшивите новини, конспиративните теории, умишлените измами. Световната пандемия е едно препятствие, през което трябва да преминем, а това ще стане само ако приемем действителността такава, каквато е. Въпреки загубите, които претърпя и продължава да претърпява изкуството, винаги може да се намери и лъч светлина в мрачното небе.

Изложбата **Memento mori** *(Помни, че си смъртен)*, която е експонирана в Националната галерия, постави началото на тазгодишното издание на фотографския фестивал „ФотоФабрика“. В изложбата са показани фотографии на 18 български автори, работещи у нас и в чужбина, които разказват за периода на извънредното положение, въведено заради пандемията от COVID-19. Сред тях са Антон Кръстев, Валентин Стефанов, Васил Германов, Веселина Николаева, Виолета Апостолова, Вихрен Георгиев, Георги Стоилов, Дориян Тодоров, Евгени Димитров, Мария Милкова, Михаил Новаков, Николай Дойчинов, Павел Червенков, Пепа Христова, Аня Полман, Светлана Бахчеванова, Стоян Ненов, Яна Лозева и Яна Паскова. Те разказват за безпрецедентните времена, в които живеем, като всеки от тях е избирал своя фокус към темата чрез произведенията, които разказват с индивидуалния почерк на всеки фотограф за периода на извънредното положение.

Memento mori е колективен портрет на времето, в което живеем днес, а фотографиите са опит за бягство от и в действителността. Целта на изложбата е да покаже, че в тези времена трябва да усетим крехкостта на човешкия вид, да превключим на друг режим на мислене, да ценим истинските неща и да си дадем сметка, че сме смъртни. Пример за това са поставените надписи върху някои фотографии: „Светът вече няма да бъде същият. Светът винаги е бил същият...“, „Паника. Пандемия. Покаяние. Перфектното настояще - привилегията да си жив.“ „Изведнъж всички станахме ужасно сами“, „Спомен за вчерашната общност.“
Погледите към изложбата, а и към пандемията, са различни. Но приликата между тях е моментът, в който се усеща човешкият страх от нашата преходност, с няколко думи тя ни казва: „Не забравяйте, че всички сме смъртни.“

Нова мода – „вирус за хапване“

от Йорданка Фурнаджиева

Да превърнеш нещо в произведение на изкуството изисква голяма фантазия и талант. А когато творбата на твореца е и небивало вкусна, се получава истинска експлозия. Какво ще стане ако един десерт е не само вкусен и интересен, но и социално насочен, повлиян от тенденциите и промените на времето? Как бихте реагирали вие, ако някой майстор или любител сладкар реши да ви поглези с „вирус в чиния“?

При мисълта за COVID-19 едно от първите неща, които ни идват на ум, е навярно свързано с вкусовите ни рецептори и по-точно с тяхното притапяване. Напук на неприятните симптоми една нестандартна мода все повече добива популярност по цял свят. Тя тръгва от вселената на сладките изкушения и техните любители. Както навярно вече сте се досетили става дума за десерт, кексче или торта, украсени във формата на вирусни бактерии.

Първоначално всичко това изглежда неприятно и отблъскващо, но ви уверявам, че в този случай, старата мъдрост, не трябва да съдим тортата по глазурата, важи с пълна сила...

Епидемиологичните мерки, изолацията и спазването на дистанция превзеха ежедневието ни през последните месеци. Това доведе до сериозен спад в продажбите на малките пекарни и сладкарници. Затова майсторите сладкари взеха нещата в свои ръце и избраха да останат в крак с времето и да експериментират със своята креативност.

През март, по време на първата вълна на разпространение на вируса, сладкарката Таниа Кардена, родом от Мексико, направи торта по поръчка, която стана хит в социалните мрежи. От нея тръгна и новата мода в кулинарията, която се старае да извлече максимална полза от COVID-19. Месеците на изолация вдъхновиха рожденицте в този период да заложат на по-актуални торти, с които да отпразнуват своя празник. И други хора последваха примера на Таниа. В социалната мрежа Instagram се появи пост, който показва избора на десерт в известен ресторант. Вместо да заложат на традиционен завършек на вечерята, собствениците на ресторанта са решили да подходят нестандартно и за десерт сервират на своите гости „вирус в чиния“. Но в този случай вирусната бактерия не носи зараза, а единствено удоволствие за вкусовите рецептори.

Разбира се, постът не беше съпътстван единствено от положителни коментари. Бяха отправени и много критики, в които десертът беше определен като „изключително неуважителен спрямо тези, загубили живота си заради пандемията“. В своя защита мениджърът на ресторанта написа в социалната мрежа, че: „Изкуството има за цел да провокира разговори, да носи дискомфорт и да предупреждава.“ Стотици любители сладкари по света последваха тази тенденция и създадоха в домовете си торти или малки

кексчета, наподобяващи вируса. Например блогърът Аманда Тейлър реши да направи кексчета за рождения ден на 12-годишната си дъщеричка. Предвид епидемиологичните мерки, които изисква социалната дистанция, Аманда написа в своя блог, че ще използва ситуацията и ще направи нещо по-закачливо и глуповато на фона на неприятната ситуация. Вместо да организира празненство, тя и дъщеря ѝ изпратиха по едно кексче до всички приятели на малката рожденичка. Самата Аманда приема вируса като сериозна заплаха за здравето, предвид това, че нейни близки вече са преминали по пътя на възстановяването. Но според блогъра в тези трудни времена човек или може да оцелее смеейки се, или плачейки. Последното съвсем не е най-доброто решение.

Киносалоните в онлайн режим

от Мартина Деведжиева

Ивета Трифонова е едно лъчезарно и изпълнено с ентусиазъм момиче, следващо своята най- голяма страст, която я отвежда в Англия. Две години по-късно, след хиляди промени в нейния и в живота на всички нас, тя ни разказва за „симбиозата“ между киноиндустрията и COVID-19.

Разкажи ми малко за себе си.

Казвам се Ивета Калоянова Трифонова, родена съм в София, България, но живея в Англия от около 2 години. Киното е моята най-голяма страст, моето спасение и моето вдъхновение. Обичам да рисувам и да правя йога, неща, които през последните няколко месеца правих доста. Завърших бакалавър „Европеистика“ в Софийски университет през 2018 г. и година след това магистър „Film Studies“ в University of East Anglia в Норич, Англия. След като завърших, се преместих в Лондон и започнах да си търся работа във филмовата индустрия. Бях стажант за един фестивал на късометражни филми, който се казва „The Smalls“ и след това кандидатствах за стаж към Barnes Film Festival. Цяло лято прекарах в пътешествия и пращане на CV-та, надявайки се да намеря работа в Лондон, която да е свързана с кино. Септември беше месецът на истината за мен (може би и защото тогава е рожденият ми ден) и тогава започнах официално работата си за Barnes Film Festival, а малко след това получих и оферта за работа от London Film Academy.

От колко време работиш за London Film Academy и Barnes Film Festival?

За London Film Academy работя от 1 година, а за Barnes Film Festival – от година и месец. За London Film Academy, ако погледнем нещата реално, съм работила 9 месеца на място, а останалите 3 – дистанционно заради пандемията. От друга страна, поради сезонния характер на Barnes Film Festival, работата към тях е на приливи и отливи, през тази една година успях да изградя доверие, което да ми гарантира мост към по-креативни задачи.

В какво се състои твоята работа?

За Barnes Film Festival, когато бях стажант в началото, помагах за организация и координация на фестивалните прожекции, workshop-и, събития с хора от индустрията. По време на пандемията ме потърсиха, за да ми предложат да бъда част от журито за онлайн изданието на фестивала през 2020 г., което отсява получените филми в категория „International Short Film“. Дадоха ми достъп до платформата с всичките филми, също ми изпратиха документ за попълване, в който трябваше за всеки филм да дам оценка от 1 до 5 в категории като режисура, сценарий, монтаж, кинематография, сценография, актьорско изпълнение и звук. В рамките на 2 седмици изгледах 200 късометражни филма (показах най-емблематичните

на фамилията, за да видя какви ще са им реакциите, това е още един начин да разбера дали оценките ми се доближават до обективната реакция на друга публика) и предадох оценки с бележки за всеки един от филмите. В момента работата ми за фестивала е доста по-всеобхватна – предложиха ми да стана Social Media & Alumni лице на фестивала преди два месеца. Това означава, че моята роля е да организирам срещи на хора от индустрията, които са се включвали във фестивала, или такива, които тепърва изпращат филми за състезанието. Интервюирах режисьора Франк Шулдиче, който направи страхотен документален филм за един възрастен ирландец, чиято мечта винаги е била да полети със самолет. Също имах щастието да си поприказвам със съсценариста на „Taboo“ Едуард Джон Чипс Харди (от англ. Edward John „Chips“ Hardy), бащата на Том Харди, и да обсъдим следващите му вълнуващи проекти на хоризонта. Освен невероятен сценарист, той пише романи като „Each day a small victory“ *(Всеки ден е една малка победа)*, описвани от критиката като „животински ноар-и“ и показва как в комбинацията от различни жанрове и форми може да се роди нещо изключително иновативно, трудно класифицирано в просто една кутия. Обратно към работата ми за Barnes Film Festival, в добавка към дейността ми с интервютата, аз планирам постовете на фестивала в Twitter, като се координирам с

отговорниците на останалите социални мрежи, за да може да имаме хомогенен материал навсякъде.

Работата ми за London Film Academy, от друга страна, е още по-динамична от тази за фестивала. Ролята ми там е между два ключови отдела – операции и администрация. Административната работа включва обработване на кандидатури на студенти, водене на интервюта за дългите курсове като BA (Hons) Filmmaking, Filmmaking Diploma или MA Filmmaking. Организирам и водя обиколки из сградата на посетители по време на Open house събития. Работата ми по операциите на Академията е обвързана главно с асистентите (това са студенти от дългите курсове, които работят на плаващо работно време, смените им изготвям аз спрямо графика им). Възлагам им всякакви задачи – от това да почистват реквизитната стая до това да купуват боя за едно от студиата. Те са основна част от Академията и без тях моята работа би била в пъти по-голяма. Аз съставям програмата на Академията и имам грижата тя да съответства на класовете из сградата не само през седмицата, но и през уикенда, когато не съм физически там.

Как се промени работата в кино индустрията с идването на Covid-19?

Кино индустрията е една от най-засегнатите сфери от идването на COVID-19. Аз съм един от тези късметлии, които все още имат работа и не са били съкратени през този сив период на хаос из света. Спомням си последната седмица в Академията, преди да затворим вратите си за студентите. Имаше една специфична атмосфера, която те караше да се питаш дали трябва да бъдеш там. Спомням си и извънредната среща, която свикаха директорите на Академията след поредното изказване на Борис Джонсън, в което той продължаваше да продава истината, че ситуацията не предполага затваряне на бизнеса. Директорите ни благодариха за лоялността и за това, че никой от нас не беше побягнал с пълни сили от COVID-19 до този момент. Малко след това настъпи и локдаунът. Как се промени работата ли? Всички станахме дигитална версия на себе си. Всички влязохме в един онлайн режим, в който работата се усещаше също толкова много, колкото и когато бяхме в Академията. Най-големият проблем беше как студенти по кино ще снимат филмите си. Решението беше да се изместят всички проекти до лятото, после до есента. В момента тези проекти текат, но изминахме дълъг път, за да се стигне до нормализацията на нещата или по-скоро до свикване с новото нормално.

Какви са иновациите, които настъпиха след появата на вируса?

След появата на вируса NHS (публично финансирана здравна структура в Англия) въведе така наречената Track and Trace system, при която се ограничава контактът между заразени и незаразени. В Академията се въведе такъв еквивалент, при който всеки посетител се проверява за температура, а също и трябва да отговори на 5 въпроса, свързани с вируса (дали има новопоявила се кашлица, дали трябва да се изолира и други). В случай че някой отговори с „да“ на въпрос като „Имаш ли новопоявила се кашлица?“, то нотификации се изпращат автоматично до мен и моите преки мениджъри. Идеята е да се установи дали това е грешка, или наистина имаме човек със симптоми, влизащ в Академията. Аз действам като Covid officer в сградата към момента, тоест следя спазването на правилата, поставени от правителството.

След появата на вируса може би най-голямата иновация беше тази, студентите да могат да присъстват в клас, а техният преподавател да води часовете дистанционно. Това се случи в частност при новите бакалаври, които започнаха през септември. В най-голямата монтажна се поставиха прозрачни разделители между всеки от компютрите, а 4K прожектор действа като връзка между ученици и преподаватели. Така преподавателят поставя задачата и върви стъпка по стъпка с учениците.

Колко време ви отне на теб и на твоите колеги да се приспособите към промените? Какво е мнението на хората от индустрията?

Приспособяването е непрекъснат процес и не мога да кажа, че сме напълно свикнали със ситуацията. Първият месец обратно в сградата беше важен за адаптацията на всички и за изграждане на навика да се използва гел при всяко влизане в сградата. Имало е случаи на студенти, забравили си маската вкъщи, които са искали да влизат без маски, но това не е ставало. Въпросът е да има дисциплина и да се разбира сериозността на положението, което, смятам, сме постигнали в немалка степен.

Всички колеги са изключително изпълнителни по отношение на мерките и също по време на срещи на екипа валят предложения за най-различни начини за подобряване на текущата ситуация. Бих казала, че колегите ми са доста про-активни и осъзнават, че колкото по-безопасно място направим Академията, толкова по-добре за всички нас.

Какво е виждането на творците за обстановката? Полезна ли е тя за тях, или по-скоро им поставя граници? Как се приспособят те към нея и какви са плановете им за бъдещето?

Настроенията са смесени. От гледна точка на капацитет, това естествено е една огромна пречка пред това да се снима филм с повече актьори/членове на екипа. Но пък това означава повече поле за растеж за студентите, особено когато ролите на сета са редуцирани до двойно по-малко хора от обичайното. В такъв случай обстоятелствата сами налагат повече разнообразност на задачите. А както е случаят във филмовата индустрия, колкото повече неща можеш – толкова по-търсен си. Така че за студентите това е допълнително подхранване на практически знания и умения.

Относно плановете им за бъдещето, те се свеждат или до допълнително обучение като магистър, или директно гмуркане в необятността на филмовата индустрия.

Разкажи ни за промените, които настъпиха в цялостната работа на London Film Academy? Как се провежда обучението в момента?

Топ 3 промени, настъпили в Академията

1. Всеки отдел планира дни, в които ще се работи от вкъщи или от офиса. Капацитетът в сградата се следи строго, въведоха се специални места за обедните почивки, така че да се разпредели потокът от хора.

2. Някои от късите курсове се предлагат онлайн, което означава по-малко студенти в сградата, но също и по-малко финансови загуби за бизнеса.

3. Онлайн се проведе и Annual Showcase – това е събитие, на което всяка година се събират всички студенти, преподаватели, партньори на Академията от филмовата индустрия и се гледат филмите, направени от студентите, като накрая има награди. Цялото събитие има официалният вкус, присъщ за Оскарите, и е нещо, което студентите чакат цяла година. Тази година всичко това се състоя виртуално, а специален гост беше Хосен Амини – сценарист на филми от калибъра на Drive („Drive: Живот на скорост“) и The Wings of the Dove („Крилете на гълъбицата“), който е номиниран за Оскар за най-добър Адаптиран сценарий.

Какво мислят студентите за случващото се?

Студентите оценяват всички усилия, вложени от Академията, за да бъде осигурена непрекъснатостта на тяхното обучение. Тяхната реакция всъщност моделира действията на Академията. По време на първия локдаун бяха проведени няколко Мастър класове с личности като Бен Дейвис (кинематограф, работил по филми като: „Доктор Стрейндж“, „Три билборда извън града“ и др.), Трейси Сийуорд (продуцент на „Двамата папи“), Корин Харди (режисьор на „Монахинята“).На 10 декември 2020 г. ще се проведе следващият мастърклас с Даниел-Конрад Купър, изпълнителен директор на филма „Дюнкерк“ (Production Manager of Dunkirk).

Как беше приет тазгодишният Barnes Film Festival, който се проведе онлайн?

Онлайн вариантът на Barnes Film Festival беше приет изключително добре, съдейки по коментарите на режисьорите, които интервюирах непосредствено след това. Освен че филмите бяха достъпни онлайн, имаше и доста събития за хора с най-различни интереси, като уъркшопи по монтаж например. Barnes Film Festival се проведе през юни 2020 г. и така да се каже отъпка пътят на останалите фестивали, след като Кан тази година не успя да се проведе. Venice Film Festival все пак успя да се събере след тежкия удар, който COVID-19 нанесе на Италия, и за моя изненада те за 77-ми път отпразнуваха красотата на киното.

Мислиш ли, че извънредното положение подпомага популяризирането на стрийминг платформите? „Спасение“ ли са за индустрията в тази ситуация?

Да, смятам, че VoD (video-on-demand) платформи като Netflix, Amazon Prime, Disney +, HBO Max, Apple TV, MUBI в момента са впили зъби във всичката тази жадна за филми публика и изсмукват капиталистически невероятни приходи от милиони, щедро предоставящи банковите си данни, хора в едно и също положение на изолация. Netflix се налага като абсолютен гигант на пазара, особено след безпрецедентния растеж от 16 милиона регистрации на нови потребители през първите три месеца на 2020г. До някаква степен тези платформи са убежище за филмите, планирани да излязат през 2020г., а вече и заглавия от 2021г., като „Godzilla vs. Kong“, „Matrix 4“. След финансовите загуби на Tenet, големите студиа са готови на всякакви експерименти и сделки с компании

като HBO Max. Това е един примамлив начин да генерират печалби. От друга страна, тези платформи бяха не по-малко популярни, преди пандемията да настъпи, което води до логичния въпрос – „Дали не наблюдаваме един естествен преход към все по-дигитално ориентиран модел на кино преживявания?“. За мен е твърде нереалистично да се говори за една хипотетична анихилация на физическото кино по простата причина, че в пакета „ходене на кино“ се включва едно колективно съпреживяване, което няма как да се репликира от която и да е VoD платформа към момента. Смятам, че филмовото изкуство има много години пред себе си и нямам търпение да видя по какви пътища ще поеме.

Как приемат феновете на филмовото изкуство резкия преход към онлайн прожекциите и фестивалите? Усеща ли се липсата на преживяването от първото гледане на нов филм в киносалоните?

Определено се усеща носталгия по киносалоните. Макар и Tenet да не постигна желаните числа в box office отношение, той успя да вкара някаква част от всички тези Netflix пленници обратно в кината. Успя да изгради това очакване и вълнение, което в някаква степен липсва на Netflix поради пренаситената му от заглавия безкрайна лавица. Да, избирайки Netflix, потребителят печели времето, което ще прекара в това да стигне до киното, да си купи билет и да влезе в салона. Но пък въпреки че един клик ни дели от Netflix, то след този един клик ние сме заринати с безкрайни заглавия и се опитваме да изринем това, което се връзва с настроението ни, а това понякога отнема повече от едно стигане до киното. Тази слабост на Netflix е използвана от конкурентите им MUBI, които залагат на контролирана програма.

Кой е най-запомнящият се момент от началото на извънредното положение досега, в личен и в професионален план?

Най-запомнящият момент в професионален план беше следният: седя пред лаптопа ми, в средата на среща с екипа на Академията. Звъни се на вратата. Аз обяснявам, че трябва да видя кой звъни и свалям слушалките. Отварям. Полицай. Проверява дали си стоя вкъщи. Пожелаваме си хубав ден и здраве. Затварям. Връщам се и продължавам със срещата си. За един момент се замислям в какъв филм съм попаднала.

Никога не съм си представяла, че ще прекарам близо 4 месеца в София, докато всъщност работя в Лондон, беше абсолютен филм цялото нещо. В личен план най-запомнящ момент бих казала, че беше, когато цялото ми семейство се събра от разни далечни точки на тоя свят, за да можем да се изправим заедно пред това неизвестно предизвикателство COVID-19. Не мога да бъда по-благодарна за невероятното ми семейство, което във всеки един момент е до мен и заради което всъщност аз съм това, което съм.

Има ли план за всички отложени събития и как би повлияло повторната им отмяна?

От първия локдаун доста уроци бяха научени като този, че няма събитие, което да не може да бъде насрочено за друг ден. Мисля, че тази непрестанна гъвкавост, която прилагаме в Академията, е нещо, което няма да промени курса си, докато ситуацията не се промени осезаемо.

Според теб какви са плюсовете и минусите на извънредното положение в кино индустрията?

Плюсове:

- Повече безплатни Мастър класове, виртуални събития, най-различни виртуални quiz-ове и игри.
- Повече време за гледане на стари филми.

Минуси:

- По-малко шансове за контакти в кино средите, по-малко проекти и по-стриктни мерки и на малкото функциониращи сетове.
- По-малко време за правене на нови филми.

Какво е бъдещето на индустрията след COVID-19? Замисляте ли се за прилагане на нови алтернативи, които да са полезни при повторна пандемия?

По този въпрос съм оптимист и смятам, че индустрията ще се изправи на крака след COVID-19 и ще бъде готова за все повече филми. Мисля, че дисциплината, постигната през тази пандемия, ще бъде модел за подражание не само при следваща подобна ситуация, но и при други трудно контролируеми външни фактори.

Лично на теб какво ти донесе в професионален план тази година?

Тази година ми донесе време за работа върху себе си и време за размишления върху дългосрочните ми цели, идеи и мечти. Надявам се 2020г. да е просто един преход към по-добра 2021г. за всички!

За слушане

от Ива Петрова

Пандемията от COVID-19 повлия сериозно на музикалната индустрия, както и на всички сектори в изкуството. Многобройни музикални събития, включително музикални фестивали, концертни турнета и церемонии по награждаване бяха отменени или отложени.

Глобалната музикална индустрия печели над 50 млрд. долара с два основни потока на приходи: Първият са концертите, които представляват над 50% от общите приходи, които се получават главно от продажби на билети за изпълнения на живо. Вторият е музика „на запис“, в който са включени приходи от стрийминг, електронни изтегляния, физически продажби на албуми и приходи от синхронизация (лицензиране на музика за филми, игри, телевизия и реклама). В момента стрийминът представлява почти половината от приходите от музиката на запис.

В началото, когато имаше пълна забрана на масовите събития, някои музикални клубове все още предлагаха изпълнения на живо, но тази възможност отпадна много бързо. Музикантите правят изпълнения онлайн от собствените си домове, използвайки услуги като Twitch, Instagram TV, Facebook, YouTube, TikTok и др. Това не е иновация, но пандемията създаде възможност за креативност, която увеличи аудиторията и едновременно улесни звукозаписните компании, защото те предоставят техника за стрийминг на изпълнителите. Платформите като Spotify, Apple Music и Tidal също са активирали нови методи за осигуряване на приходи, включително членство в канали на различни изпълнители, които позволяват малък или голям достъп до съдържание, както и виртуални събирания и функции за платени коментари.

Музикалната индустрия се е радвала на значително добро начало за 2020 г. през първите няколко месеца на годината, твърди доклад на Nielsen, като общата аудио активност се е увеличила с 14,6% на годишна база от началото на 2020 г. до март. След това услугите за аудио стрийминг отбелязват ръст от 20,4% на годишна база. Забелязват се промени във вида контент на потребителите на аудио стрийминг услуги. Предполага се, че стресът и безспокойството по време на пандемия са подтикнали хората към слушане на по-спокойна музика, която предоставя комфорт. Повече от половината потребители се запознават с нова музика или слушат нещо, което не са слушали от много време. Тези промени показват, че последните издадени песни са получили по-малко внимание, отколкото новите песни, издадени през 2019 г.

Сега, с повсеместното използване на смартфони и стрийминга на музика, потребителите им все повече заприличват на клиенти на McDonald's. Относително ниската цена на месечния абонамент за този тип услуги и важността на развлечения в живота на човек осигуряват ескейпизъм (термин от англ. „escapism“ – озн. „бягство от реалността“). Това предполага, че музикалната стрийминг индустрия може да продължи с растящи печалби въпреки времето на глобален икономически спад.

Fortnite – нов левел на креативност

от Йоана Иванова

Fortnite е онлайн “battle royale” компютърна игра, създадена от Epic Games. Играта има над 350 милиона почитатели. Тя се превърна в културен феномен, след като стана известно, че някои популярни личности я играят, а множество спортисти са използвали движения от играта, за да изразят емоциите от победите си.

В последната година Epic Games започна да превръща Fortnite в нещо повече от игра. В началото на карантината през април 2020 г. компанията стартира нов режим в играта, наречен “party royale”, описан като „експериментално и развиващо се пространство“. Идеята на Epic Games е на това място да могат да се провеждат парти събития.По време на тези събития световноизвестни изпълнители могат да изнасят виртуални концерти. Освен това режимът позволява играта да се превърне в кино салон, където да се излъчват филми.

Досега музиканти като Diplo, Steve Aoki, Deadmau5 и Kenshi Yonezu са се възползвали от промените в играта и са изнасяли концерти. Колкото до кино салона, там вече са излъчвани филми на режисьора Кристофър Нолан, а освен това са провеждани и дискусии на живо, свързани с темата за расовите проблеми в Америка.

През април 2020 г. във Fortnite се състоя най-голямото събитие в историята на играта. Рапърът Травис Скот проведе първото си виртуално изпълнение в пространството на “party royale”. Почти 28 милиона играчи са участвали в събитието, а то е било стриймвано и извън играта, което означава, че концертът е бил гледан от много повече хора. Концертът на Травис Скот се превърна в турне, излъчвано няколко пъти по различно време, на него рапърът представи за пръв път и новата си песен “Astronomical”.

Грандиозният концерт е бил с продължителност петнайсет минути. Нетрадиционен бил и изборът на сцена, която представлявала остров. По време на откриващото парче гигантски образ на Травис се разхождал из острова, докато самите играчи имали възможност да обикалят с него. Визуалните ефекти се сменяли с всяка следваща песен и всички присъстващи ставали част от тях. В един момент всичко е било в пламъци, а Скот се превърнал в киборг. По време на песента “Highest in the Room” тълпата е била потопена под водата заедно с гигантски астронавт. Увеселително влакче и халюциногенни ефекти също са били част от визуалното зрелище. Накрая играчите буквално са летели около планетата Земя.

Компанията планира в бъдеще да може да включи ефекти със смесена и добавена реалност в платформата, както и да удължи продължителността на концертите до 40-50 минути.

Кросмедийното решение на Fortnite е уникален начин за изпълнителите да достигнат до публика, до която досега не са успявали. Epic възнамеряват да превърнат това място в интегрална част от музикалната сцена и постоянна платформа за изпълнителите, в която всеки може да представи новия си албум, подобно на шоу програми като “Saturday Night Live”.

По време на пандемията от COVID-19, в която приятели не могат да се срещнат на живо, гейминг платформите се превръщат във все по-популярно пространство за свързване и контактуване.

Медиаморфозната платформа на Fortnite е иновативен и интересен начин за изпълнителите да провеждат концертите си и да представят песните си в условията на масова изолация.

“RED”

от Богомила Пенчовска

Галина Александрова е родена в град Габрово. Завършила е „Интериорен дизайн“ в Художествената гимназия в Трявна. После завършва „Графика“ във ВТУ “Св. Св Кирил и Методий”. В момента има прекрасна галерия – RED, в град Велико Търново в близост до така известната възрожденска къща - “Къщата с маймунката”, построена от Кольо Фичето.

Тя се съгласи да ни разкаже за нейните трудности по време на пандемията и как успява да я преодолее.

Galya

№ 41
47 cm x 54 cm

Здравей, Галя. Твоята галерия е прекрасно допълнение на този така живописен град. Разкажи ни малко повече за нея и за твоите творби.

Историята на галерията не е нито дълга, нито кратка - навърши 11 години. Да казвам, че е било трудно през годините, ми изглежда клише, но така си беше. Но то пък с изкуството никога не е било лесно. Избрала съм този интересен път и си го вървя – мисля – достойно. Живея творчески живот, работя усилено, правя изложби, живея от и с изкуството. Обградена съм с него. Създавам го и то създава мен. Работите ми са много емоционални, каквато съм и аз самата. Влизайки в галерията, хората усещат аурата ми, не само от картините, но и от самото пространсво. Интериорът е също начин на изразяване.

Както знаем, историята на града е богата и има световноизвестни забележителности, а това довежда и много туристи. Харесват ли те работата ти и оценяват ли труда ти?

Може и да звучи нескромно, но да! Казват, че правя Европейско изкуство.

През март месец правителството реши да затвори страната. Как това повлия лично на теб и на галерията ти?

Ситуацията от първия локдаун беше шокираща не само за мен. Аз съм позитивен човек и принципно работя само когато съм в добро настроение. За жалост, локдаунът ме блокира не само физически, но ментално и емоционално. Не успях да работя, макар че работата на художника е в самота. Доста колеги ми споделиха същото. Разбира се, и галерията бе затворена. Много минуси се събраха.

Имала ли си планирани изложби и какво се случи с тях?

Разбира се, че имах планирани изложби . Нищо от тях не се осъществи.

Предполагам сте обсъждали ситуацията със свои колеги, какво споделят те?

Както споменах, всичко остана в замръзнало положение. Надяваме се на „пролетта“ в буквален и преносен смисъл. Много от тях са в пълна безизходица, като мен самата.

Имаше ли все пак и нещо положително от всичко това, или ситуацията води само до големи загуби за творците?

Положителното е, че всеки се вгледа във вътрешния си свят и откри, че там е много интересно. Ние, художниците, и изобщо хората занимаващи се с изкуство, живеем по този начин. Гледаме повече навътре, от колкото навън, затова и често не сме разбрани. Мислят ни за егоисти, за егоцентрици. Вътрешният свят на всеки човек е много личен. Ние в творбите си изразяваме най-личните си чувства (говоря за поети, писатели, композитори, музиканти, танцьори и т.н.) Това са личните авторови терзания и радости, обърнати с лице към хората. Е, сега за малко и хората се почувстваха като нас, затворени в самотата на собсвените си демони и страсти. Надявам се повече да ни разбират вече.

Аз те познавам откакто бях малка и знам, че си изключително дейна и креативна. Какви проекти си намислила и как възнамеряваш да ги осъществиш?

Понякога не мога да се концентрирам от десетките идеи, които постоянно ме бомбардират. Всичко свързано с изкуството в България, се осъществява много трудно, особено ако си свободен артист като мен. Аз винаги правя нещо, да! Но го обявявам преди самото му осъществяване, така че не очаквай да ти кажа (усмихва се). При нас се краде всичко и няма кой да защити авторските ти права. Надявам се да направя всичко замислено.

Мислиш ли, че хората на изкуството ще се съвземат от тази загуба, защото пандемията може би е засегнала тях най-много?

Не. Както в природата – оцеляват само най-силните. Надявам се да съм от тях! Пожелай ми го! Важно е журналистите да ни обръщат внимание. Ние търсим своята публика.

Извиха глас

от Мартина Деведжиева

Три опери в три различни точки на света. Трите са част от списъка на National Geographic за 10-те най-добри опери в света, изправени пред предизвикателството COVID-19. Но всяка една от тях е намерила своя индивидуален начин да преживее пандемията и липсата на публика в салоните.

Teatro alla Scala

Театърът La Scala е открит на 3 август 1778 г. Построен е на мястото на църквата „Санта Мария дела Скала“, откъдето идва и самото име на театъра. La Scala е една от водещите опери в света. В нея са поставяни за първи път едни от най-великите опери на всички времена. La Scala е дом на композитори като Джузепе Верди, Антонио Карлос Гомеш, Джакомо Пучини и много други.

La Scala Theatre Academy е школа, която обучава млади артисти в сферата на театъра, класическата музика, оперното пеене и сценографията.

На 9 март 2020 г., след обявяването на извънредно положение в цяла Италия заради разпространението на вируса COVD-19, театърът е принуден да затвори своите врати за посетители. Целият сезон е отменен за срок от 3 месеца, всички събития са отложени за други дати. Програмата, с която е планирано откриването на сезона, е посветена на всички починали от вируса. Затварянето за толкова дълъг период води до големи финансови загуби за операта.

На 7 май 2020 г. в своя YouTube канал La Scala публикува видео, в което над 90 музиканти и изпълнители изпълняват от своите домове „Simon Boccanegra” от Джузепе Верди.

По време на извънредното положение La Scala и платформата Google Arts & Culture дават възможност на всички любители на операта и балета да посетят легендарния театър в онлайн тур. Платформата дава възможност да се разгледа сградата на операта. Турът не включва само разходка между редовете на главната сцена, в нея можете да видите всики коридори, целия интериор, местата, на които се изработват костюмите и декорите, конструкцията на самата сцена и какво се случва зад нея, и дори под нея. Също така е включен и аудио запис, който поднася интересни факти за операта. Например в първите си години в нея не е имало седалки, а хората са стоели прави и често дори се разхождали по време на представлението, докато на балконите се слагали пейки за специалните гости. Включени са кадри от подготовката на едни от най-известните представления в света на операта и срещи с големите звезди на La Scala. Разбира се, има и кадри, предвидени за най-малките. Предоставен е достъп и до архива на операта, в който могат да се видят над 240 000 непоказвани досега архивни снимки, 16 000 документа и над 40 изложби в музея на операта. Налични са и архивни нотни листове, скици на костюми и декори. Достъпът до репетиционните и гримьорните също е позволен. La Scala Theatre Academy също е част от виртуалната разходка.

Teatro alla Scala се е погрижила за поддържането на интереса към операта и балета чрез иновативен и интересен начин, който е достъпен за всички, дори и за хората, които не се намират на територията на Италия. Поради своята мащабност и дългогодишна подготовка, онлайн турът на театъра ще остане достъпен дори и след края на епидемичната обстановка в Италия.

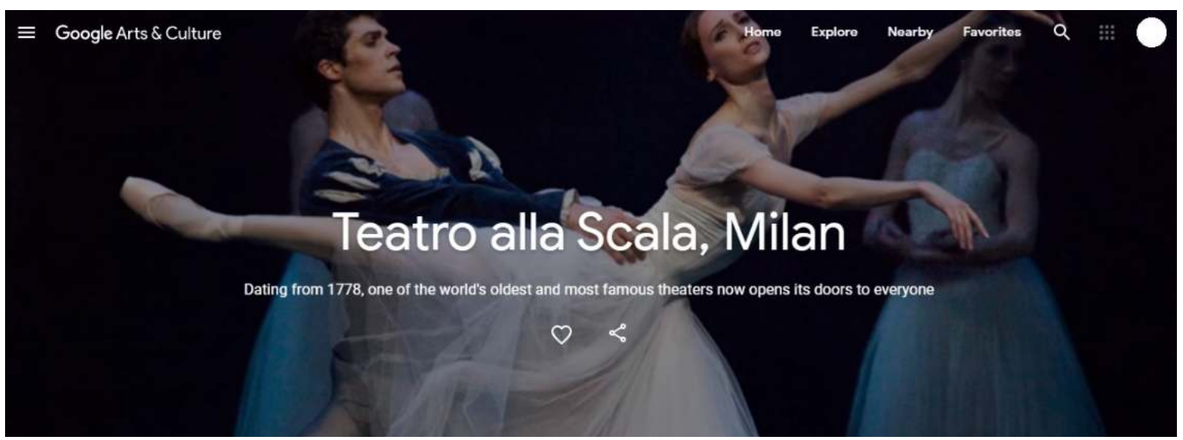

Teatro Colon

Teatro Colon в Буенос Айрес, Аржентина, отваря за първи път своите врати през 1875 г., 20 години по-късно е построена и неговата втора сграда, която е открита на 25 май 1908 г. с операта „Аида“ от Джузепе Верди. Част от артистите, които са участвали в представления на сцената на театъра, са Мая Плисецкая, Михаил Баришников, Мария Калас, Пласидо Доминго, Лучано Паваротти.

В края на месец март поради големия брой регистрирани случаи на коронавирус, Teatro Colon затваря врати. Целият сезон и всички съпровождащи го събития са отменени. Скоро след затварянето на театъра стартира и дарителска програма, която събира средства за самия театър.

Под надслов #ColonDigital теарът представя няколко категории:

#Transmissions online, където можете да чуете различни минали концерти и представления в три категории: за деца, интернационални изпълнения и уроци;

#Houses или CasasdeÔpera – това са кратки изпълнения, заснети от изпълнители от екипа на операта по време на тяхната изолация;

#COLON е изцяло насочена към децата. Тази категория включва различни видеа, свързани с музика, рисуване, танци, пеене, грим и костюми. Целта е да развива креативността и да забавлява децата;

#Historical Archive е дигиталният архив на театъра. В него можете да чуете и видите опери, поставени преди повече от 50 години. Също така могат да бъдат чути и симфонични концерти;

#Experimentation – артистите обясняват идеите зад своите експериментални и иновативни представления и изпълнения;

#Contemporary предоставя достъп до текстове, видеоклипове, плейлисти и интервюта с известни артисти, от които можеш да научиш повече за това, което ги вдъхновява;

#Musicians from home е мястото, на което можете да слушате изпълнения на музикантите от Teatro Colon. Всички изпълнения са публикувани по време на изолацията на самите музиканти;

#Readings обхваща различни теми от света на операта и балета, като не се ограничава само в рамките на случващото се в театъра;

#Beethoven е раздел, посветен на Бетовен по случай 250-годишнината от рождението му.

Teatro Colon е пример за това как можеш да създадеш невероятно голям контент, свързан със света на операта, балета и класическата музика, без да поставяш ограничения във възрастта и местоположението. Със сигурност това е един от най-добрите начини да задържиш любителите на изкуството и да привлечеш нови зрители.

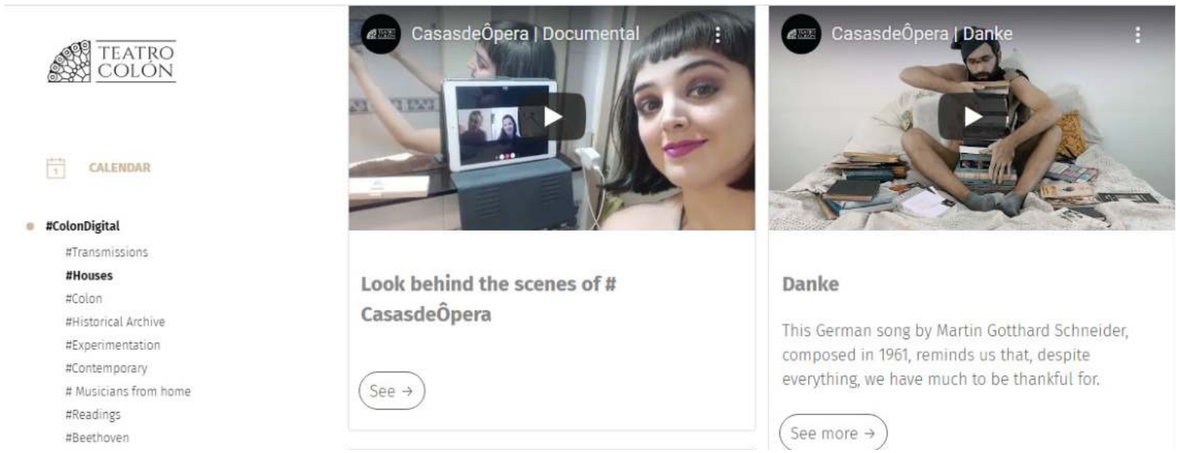

Sydney Opera House

Операта в Сидни официално отваря врати на 20 октомври 1973 г. Процесът по построяването на операта протича в три периода, като началото му е през 1958 г. Операта е включена в списъка на световното културно наследство на ЮНЕСКО. Сградата на операта е носител на престижната награда за архитектура „Прицкер“. Изумителното архитектурно постижение има около 1000 помещения, в това число 2 големи концертни зали, 5 театрални зали, звукозаписно студио, 4 ресторанта, 6 бара и безброй малки сувенирни магазинчета.

На 21 март 2020 г. операта затваря своите врати, заедно с много други театри, галерии и музеи из цяла Австралия.

Операта се приспособява много бързо към новите обстоятелства и пренася част от своите представления в сайта си. Освен представления на живо с предварително запазване и закупуване на билет, в сайта на операта могат да се видят и много други интересни видеа и статии.

Digital е категорията, в която са поместени всички онлайн събития. Тук се дава възможност на всички фенове на музикалното изкуство да гледат минали оперни представления, кабарета, театър и музикални концерти в различни стилове. Всеки е свободен да избере дали да гледа представлението, или само да го слуша. За тези, които предпочитат четенето, има отделна категория само с текстове, които обхващат теми като прогреса в модерния свят, феминизма, кулинария и др.

Dance Rites (Танцови церемонии) е конкурс за танцови групи, които изпълняват традиционни за страната ритуални танци. Конкурсът се провежда всяка година, но за първи път през 2020 г. могат да бъдат видяни всички участници, чиито изпълнения са подбрани и подредени в няколко епизода.

First Nations (Първите нации) е още една категория, посветена на изкуството на коренното население на Австралия. В нея можем да видим различни концерти и пърформанси, вдъхновени или изпълнявани от коренните жители на страната.

Antidote Talks (Антидотни разговори) е категория, която е създадена специално за сегашното положение, в което се намира светът на изкуството. В различни видеа с различна продължителност можем да чуем дискусии, които са посветени на изкуството по време на криза. Дискусиите са водени от едни от най-утвърдените и известни хора в съвременното изкуство.

Въпреки извънредното положение и ограничения достъп до операта в Сидни, тя осигурява на почитателите на всички стилове музика и сценично изкуство неограничен достъп. Освен това включва и материали, посветени на националната им култура.

Светът на изкуството, изправен пред голямото предизвикателство на изолоцията, намира своите иновативни методи да поддържа интереса и да задоволява желанието на почитателите си за сценично изкуство.

Виртуални музеи

от Деница Велизарова

Наложената заради COVID-19 изолация се превърна в бреме, за ръководителите на музеите и тези, които са посветени на желанието картините да достигнат до повече хора. Любуването на изложби е възпрепятствано заради мерките, ограничаващи обществения достъп до културни обекти. И докато музеите губят доходите си от посещения, посетителите се лишават от магията да оценяваш изкуството на живо.

Изследване на ЮНЕСКО и Международния съвет на музеите (ICOM) установява, че близо 13% от 85 000 музеи в света са спрени от работа. Полошото е, че поради ограниченията, социалното дистанциране и последващата финансова загуба, те може никога да не отворят врати отново. Това е повече от 1 на всеки 10 музея, което е неприемливо голяма загуба. Институциите са положили големи усилия да ангажират обществото, за да предотвратят това:

1. Възможности за изразяване на творчеството;
2. Възможности за образование;
3. Социална връзка, сътрудничество и „усещане за спокойствие“. Осигуряване на ескейпизъм. Оксфордският речник на английския език определя ескейпизма като: „Тенденцията към търсене или практиката за търсене на разсейване от това, което обикновено трябва да бъде изтърпяно“.

С поставянето на карантина заради COVID-19, виртуалните обиколки са се превърнали в най-голямата форма на ескейпизъм, позволявайки на милиони потебители в интернет да напуснат дома си и да разгледат известни музеи и културни обекти. Музеите по целия свят се надпреварват да предоставят най-изчерпателните или интригуващи обиколки, с най-много и реалистични обекти за разглеждане. Много музеи заявяват присъствие в социалните мрежи, за да ангажират аудиторията си. Китай е първата страна, която наложи карантина, но и първата, която предостави дигитални услуги като тази за местната аудитория.

Музея на Гети се включва в тенденцията, като създава видеоигра за децата, наречена „Animal Crossing“, която е свързана с виртуална обиколка на музея. По същия начин аквариумът „Shedd“ в Чикаго има брилянтната идея да заснеме как пингвините, които живеят там, посещават другите животни.

Такива усилия са градивни и креативни. Те привличат вниманието на деца и млади хора, които по принцип не обръщат внимание на произведенията на изкуството. И все пак, дори и най-големите услилия и иновации не могат да се доближат до емоцията „да бъдеш там и всъщност да видиш“ изкуството.

Важен е фактът, че музеите са мястото, където се помещава решаващ сегмент от човешкото наследство. Музеите ще се нуждаят от нашата обществена и лична подкрепа, за да оцелеят и да процъфтяват през следващите години, затова ще е добре, ако всеки почитател на изкуството си позволи веднъж да избяга от реалността и да разгледа виртуалните експонати.

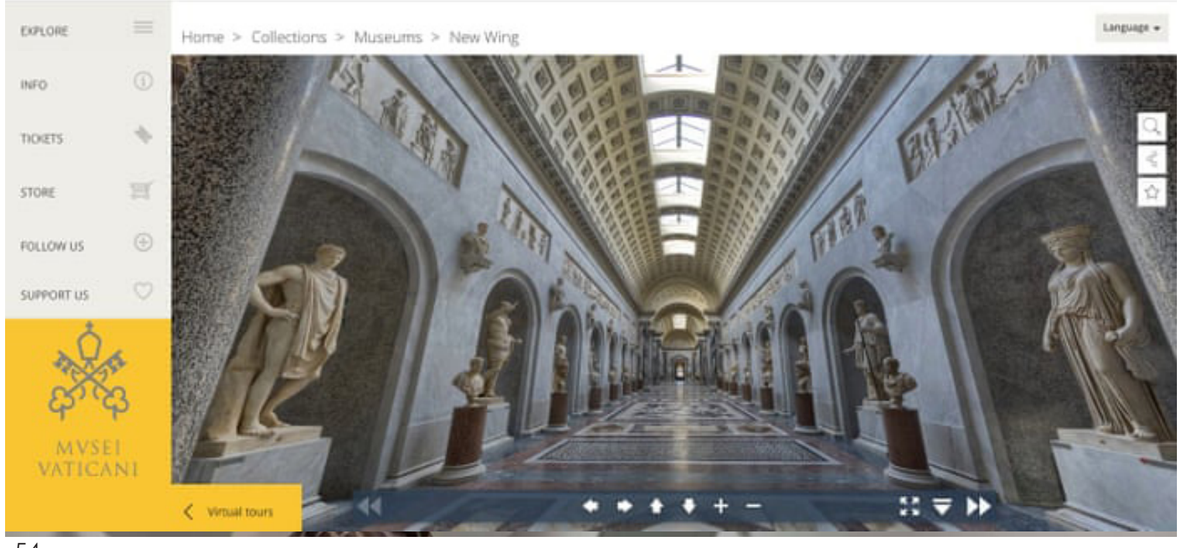

Какво стана с киното?

от Ива Петрова

През март 2020 г. пандемията от COVID-19 смути филмовата индустрия във всички аспекти, като спря производството на съдържание и отмени насрочените премиери в кината. В световен мащаб кината бяха затворени и така зрителите бяха принудени да останат у дома, гледайки старо и ново телевизионно съдържание, за да запълнят празнотата на развлеченията. Освен върху зрителите, това афектира и върху екипите на филмовите студиа. Те останаха временно без работа, но въпреки това се измисли алтернатива за работа като трябваше тя да се осъществява с маски и социална дистанция.
Премиерата на последния филм за Джеймс Бонд – „No Time to Die“, беше едва една от първите отложени премиери на филмови блокбъстъри през март 2020 г., което доведе до разместване на графиците за премиерите на редица други касови филмови продукции.

Някои от най-популярните очаквани заглавия:

- **„The Conjuring: The Devil Made Me Do It“** – Първоначална дата на издаване: септември 2020 г. Третият филм от поредицата с участието на Патрик Уилсън и Вера Фармига в ролята на ловците на духове Ед и Лорейн Уорън, базиран на смразяваща истинска история за процес за убийство, в който подсъдимият претендира за демонично обладаване, първоначално трябваше да бъде излъчен през септември 2020 г., но е отменен за 04.06.2021 г.

- **„Top Gun: Maverick“** – Първоначална дата на издаване: юни 2020 г. Този епичен екшън с участието на Том Круз е отменен за 02.07.2021 г. Чакахме повече от 30 години продължение на оригиналния „Top Gun“ от 1986 г., така че какво са още няколко месеца?

- **„Dune“** – Първоначална дата на излизане: 18.12.2020 г. Тъй като други блокбъстъри бяха отменени, изглеждаше, че новата адаптация на Дени Вилньов на класическия научно-фантастичен роман „Дюн“ ще бъде единствената ярка надежда за годината. Но първоначално планираната премиерна дата на 18 декември беше изместена за 21.10.2021 г.

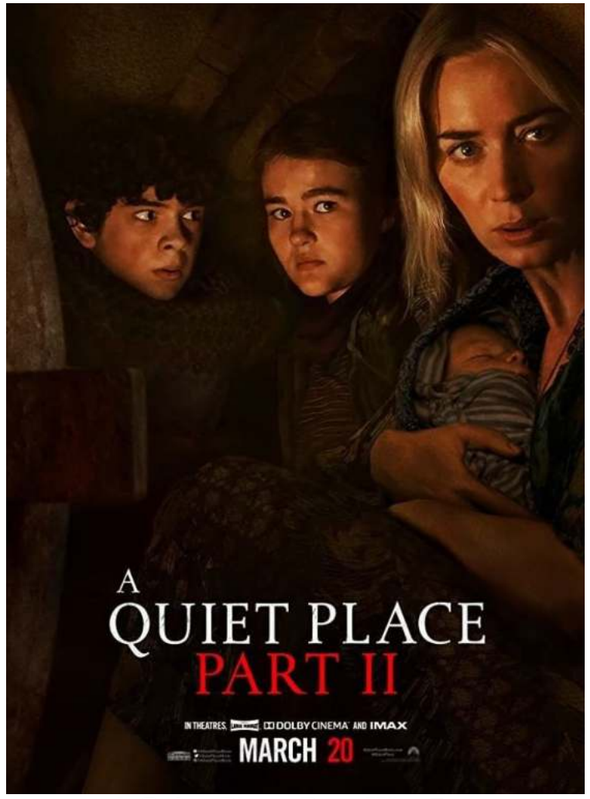

- **„A Quiet Place Part II“** – Първоначална дата на излизане: март 2020 г. Джон Кразински режисира продължението на едноименния смразяващ ужас с участието на Емили Блънт и Килиън Мърфи. Постапокалиптичният разказ за свят, в който шумът е равен на смърт, е отложен за 23.04.2021 г.

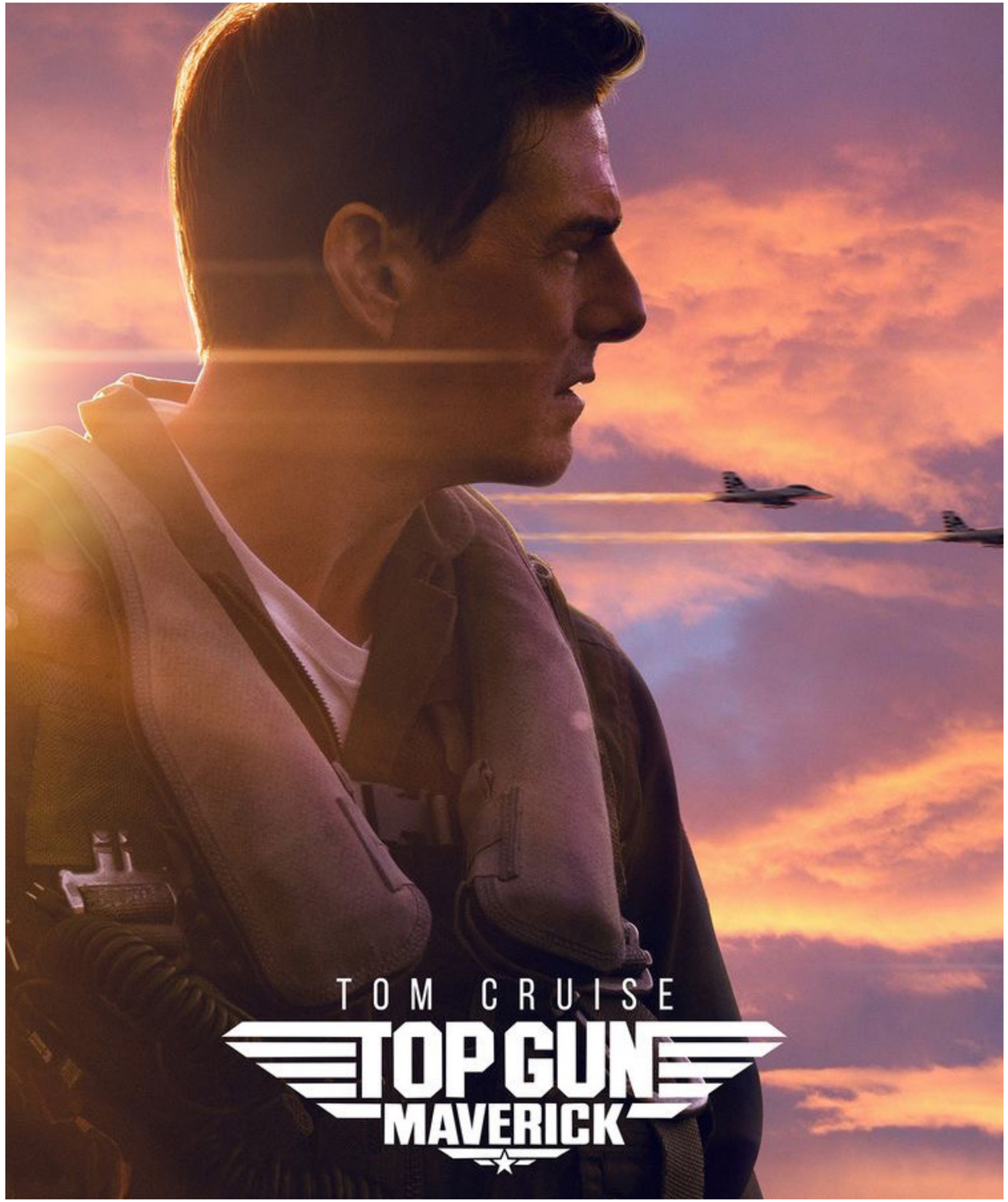

- **„Black Widow“** – Първоначална дата на излизане: 01.05.2020 г. Филмът, посветен на историята на супергероя на „Marvel“ – Черната вдовица, е изместен с цяла година напред за 07.05.2021 г.

- **„Doctor Strange in the Multiverse of Madness“** – Първоначална дата на излизане: 07.05.2021 г. Още един от супергероите на „Marvel“ ще ощети феновете си с почти една година и те ще трябва да почакат до 25.03.2022 г.

- **„Escape Room 2“** – Първоначална дата на излизане: 14.08.2020 г. Премиерата на този изпълнен с напрежение трилър е отменена за 01.01.2021 г.

- **„Avatar 2“** – Първоначална дата на излизане: 17.12.2021 г. Следващите четири филма „Аватар“ ще дебютират всеки следващ декември, започвайки с „Avatar 2“, отменен за 16.12.2022 г.

- **„F9“** – Първоначална дата на излизане: май 2020 г. С участието на Вин Дизел, Джон Сина и Шарлийз Терон, деветият филм „Бързи и яростни“ трябваше да бъде пуснат през май 2020 г. Но беше един от първите, които пренасрочиха, като предприеха смелата стъпка от преместването на премиерата с една година за 29.05.2021 г.

- **„The Batman“** – Първоначална дата на излизане: 25.06.2021 г. Но в крайна сметка ще видим Робърт Патинсън в ролята на Батман на 04.03.2022 г.

- **„The Beatles: Get Back“** – Първоначална дата на излизане: 04.09.2020 г., но отменена за 27.08.2021 г.

- **„Godzilla vs Kong“** – Първоначална дата на излизане: 20.11.2020 г. Продължението на сблъсъка между тези две чудовища е преместено за 21.05.2021 г.

По време на пандемия, когато трябва да си стоим вкъщи, почти всички от нас разчитаме на стрийминг платформите, щом пожелаем да гледаме филми или сериали. Онлайн проучване, проведено от Invoke, установи, че 75% от анкетираните (80%, от които на възраст 35 години и по-млади) гледат повече стрийминг съдържание, отколкото преди пандемията. Почти три четвърти от анкетираните (73%) заявяват, че предпочитат съдържание от утвърдени услуги като Disney+, Amazon Prime, Hulu, Netflix, HBO GO и новосъздадения HBO Max. Освен това по-малко от половината от анкетираните – 46% - казват, че в момента най-важният фактор при вземането на решение какво да се гледа е цената на услугата. Трафикът на търсенията на Disney+ се е увеличил с 43,48% през април, според SEMrush. На второ място се класира HBO GO, домът на първокласното съдържание на HBO (23,5% покачване на печалбата). Netflix се класира на далечната трета позиция (17,57% покачване на печалба). Според Forbes покачването на печалбата на Netflix може да е по-малко, защото хората вече са запознати с предложенията на платформата и може би по-малко запознати с по-новите услуги. Или може да е знак, че засилената конкуренция поглъща дългогодишното господство на Netflix.

Пандемията от COVID-19 създава значителни предизвикателства пред филмовата индустрия, като възможността студиата да работят, но по различен начин, ще продължи и планираните премиери ще бъдат излъчени въпреки забавянето. Технологиите ще решат по-големите предизвикателства, свързани с талантливо разнообразие и физическа близост, и ще въведат нова ера на творчески иновации. Тези кинематографски постижения са от типа „филмова магия“, на които напълно се възхищаваме и аплодираме.

- **„Wonder Woman 1984“** – Първоначална дата на излизане: 20.06.2020 г. На 24 март „Warner Bros.“ обяви, че продължението на Wonder Woman ще бъде забавено. Въпреки че други големи продукции се преместиха много по-късно през годината или бяха извадени изцяло от нея, „Wonder Woman 1984“ първоначално бе ангажиран да излезе по кината на 14 август, което се оказа прекалено оптимистично. Премиерата беше изместена към октомври, но в крайна сметка „Warner Bros.“ обяви, че филмът ще се излъчи едновременно по кината и стрийминг платформата „HBO Max“ на 25 декември 2020 г.

Тина Маркович: Доказали сме се като професионалисти в кино индустрията

от Снежана Димитрова

Млада, красива и талантлива. Обича изкуството и го е превърнала в своя професия. Тя е Тина Маркович. Млад режисьор, чийто първи късометражен филм „Поробени“ има 5 номинации на международни фестивали и една първа награда за най-добър късометражен филм.

Тина получава средното си образование в Търговско-Банковата гимназия в София. Решава, че животът ѝ ще бъде обвързан с изкуството и затова заминава за Великобритания, където завършва бакалавър Film Production в University of Portsmouth. След завръщането си в България, тя става част от екипа на „Солент Филм“ – една от водещите продуцентски компании тук. Само за две години Тина и колегите ѝ заснемат повече от 80 реклами, един пълнометражен и два късометражни филма, при заснемането на които тя работи със световноизвестни оператори, режисьори и актьори.

Представи се с няколко думи. Как се казваш? На колко години си? Какво и къде си завършила?

Казвам се Тина Маркович и съм на 24 години. Завършила съм бакалавър Film Production в Англия и вече от две години работя в една от водещите продуцентски компании в България – Solent Film.

Какво най-много харесваш в работата си?

Киното е вид изкуство, а аз обичам да творя. Винаги съм си казвала, че професията, която си избирам, трябва да ми носи удоволствие и мисля, че съм тръгнала в правилната посока. Магията на киното е, че изграждаш цели нови светове, в които зрителите се потапят и имат възможността да избягат от ежедневието и проблемите си поне за малко. Относно процеса на работа - това което най-много ми допада, е динамиката и различието в проектите. Всеки проект е уникален сам по себе си. Понякога има филми или реклами, които не искаш да свършват, допада ти сюжетът, екипът, работата, но знаеш, че следва нещо ново и може би още по-вълнуващо и нямаш търпение да разбереш какво е.

Защо реши да се върнеш в България?

Никога не съм го поставяла под въпрос. Още преди заминаването ми за Великобритания знаех, че след като завърша образованието си, ще се върна отново тук. Причината е, че искам да подпомогна за развитието на българското кино и да приложа знанията си. Доказали сме се като професионалисти в индустрията. Време е да развием и нашето българско кино. Амбициозен човек съм и може би, ако професията, с която се занимавам, нямаше развитие в България, щях да остана навън. За щастие обаче, България има огромен капацитет за развитие, снимат се много филми, музикални и рекламни продукции. Тук може би е добре да вметна, че хората, които не се занимават с кино, сигурно не го осъзнават, но филмовите проекти допринасят са развитието и на други бизнеси в България. За заснемането на един проект се наемат локации, било то държавни или частни, използват се хотели, ресторанти, транспорт, но най-вече се подпомага както културния, така и туристическия отрасъл в страната ни.

Какъв жанр филми предпочиташ?

Определено трилърът е жанрът, който ми допада най-много. Тази тръпка да искаш да наредиш парченцата пъзел в главата си, преди да видиш неочаквания край, и все пак да бъдеш изненадан, е нещото, което търся във филмите. Стремя се и моите проекти да имат неочакван завършек.

Как мислиш, че би се отразила пандемията на кино индустрията в България и на културата като цяло?

Пандемията вече се отрази значително върху кино индустрията. Много холивудски продукции, планирани за тази година, бяха отменени или паузирани, а това им коства немалко средства. Най-влиятелните филмови фестивали не успяха да се осъществят тази година, което се отразява на дистрибуцията на филмите, което пък влияе на паричните приходи от тях. Затова и много от продуцентските компании са на загуба. Това повлиява и за закриването на работни места. Има дълга верижна реакция от последствия, породена от пандемията.

Има ли продукции, в които ти участваш, които са отменени, или проекти, които се забавят заради епидемиологичната обстановка?

Февруари 2020 г. подготвяхме 8 проекта едновременно – както реклами, така и музикални клипове. Планирахме снимките да бъдат през месец март, но за съжаление, в следствие на епидемиологичната обстановка всички проекти бяха отменени. Един от тях беше за известна марка бира, чието рекламно лице е актьорът Мадс Микълсън, който лично аз с нетърпение очаквах да дойде в България. В последствие, за да се спазят сроковете и за да се покрият изискванията на актьора, рекламата се засне в Дания. Но това не ни спря да продължаваме да творим. Благодарение на свободното време, което имахме, успяхме да напишем и заснемем първия филм на Солент. А от лятото вече работата започна с пълна пара и в момента работим по още по-интересни и амбициозни проекти, които се излъчват по цял свят!

Може ли да разкажеш повече за твоите осъществени проекти и бъдещи планове?

Като режисьор, имам два късометражни филма зад гърба си. В момента работя над още два проекта, които се надявам да заснемем догодина. Стремя се всеки следващ проект да става все по-амбициозен и мисля, че много хора ще бъдат изненадани от това, което подготвяме.

Има ли твои продукции, отличени с награди, и какви са те?

Първият късометражен филм, който заснех като режисьор, е филмът „Поробени“. Той има 5 номинации на международни фестивали и една първа награда за най-добър късометражен филм.

Разкажи ни повече за късометражния ти филм „Големият френски обир“?

„Големият френски обир“ е лека и позитивна комедия, чието действие се развива през 30-те години във Франция. Двама британски обирджии се изправят пред дилема как бързо да възвърнат загубената от тях сума пари. По-умният от двамата излиза с план да обере няколко лесни жертви от неделното пазарче, което е само на няколко крачки от тях. Така главният ни герой тръгва на приключение, пълно с изненади и неприятности. През юни 2020 г., заедно със Солент Филм, заснехме един изключително амбициозен и интересен проект, който ни връща назад във времето – 20те години на 20ти век във Франция. Озоваваме се на китните френски улички и усещаме атмосферата на препълнените неделни пазарчета. Старали сме се да предадем пълна автентичност на филма за времето, в което се развива действието. От бухналите френски кроасани до всеки надпис по постерите, налепени по улиците. Сценографията придава голяма част от настроените на филма и затова искахме да наблегнем старателно над нея. Филмът би се харесал на малки и на големи. Има я тази тънка комедия, която те кара да повдигнеш настроението си, но същевременно не прекрачва границата с баналното. Смело мога да кажа, че това е една различна и интересна история, която има своите малки детайли, които е добре да забележиш. Благодарна съм на целия екип, който положи огромни усилия този проект да се осъществи. Благодарение на тези хора, визията на филма се доближи максимално до представите ми. Без тях със сигурност нямаше да успея. Както често обичам да казвам, един филм не се състои само от продуцент и режисьор, а от цял екип от хора, които полагат неимоверни усилия да съживят една история и да ѝ предадат характер и чувство!

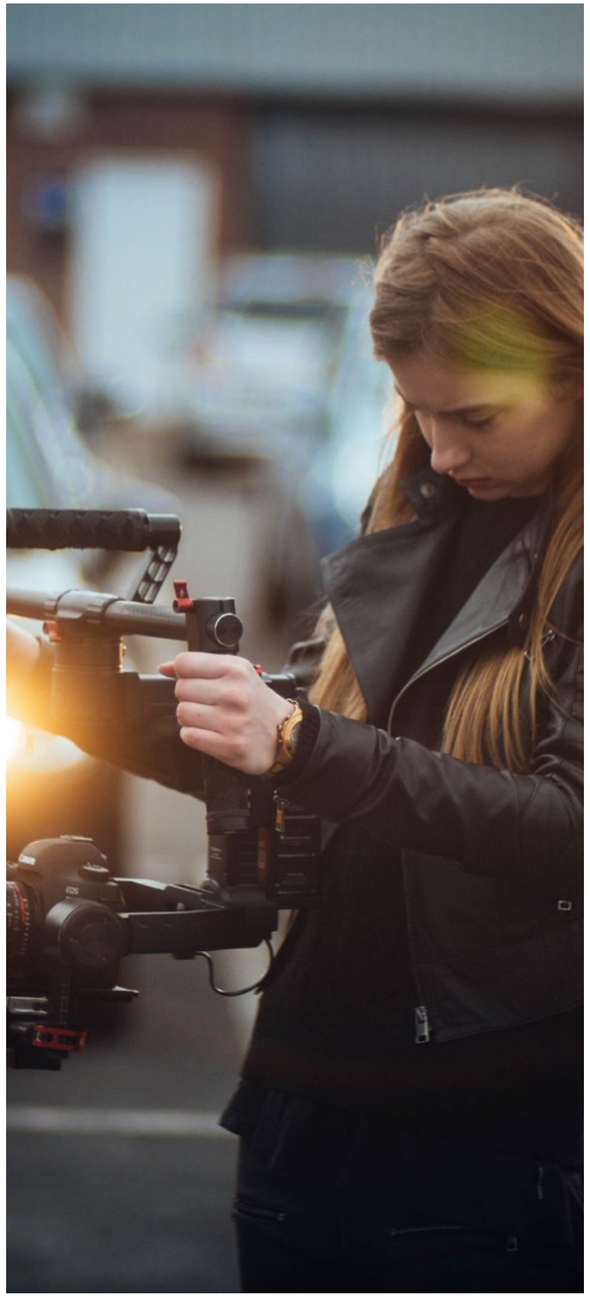

А галериите?

от Богомила Пенчовска

По време на пандемията от вируса COVID–19, галериите са изправени пред много предизвикателства. В допълнение към колебливите съкращения на финансирането на изкуствата в нациите, срещу които доставчиците на култура са се борили в продължение на десетилетия, сега е наложително да се осигури по-приобщаващо и стимулиращо съдържание, което да убеди публиката да се завърне.

Картината не е толкова мрачна, колкото изглежда. Досега светът на изкуството също е преминавал през епизоди като този, кризи от различен вид, които са го оформили, но не и унищожили. През последните години на по-малкия, непрофесионален, непаричен свят на изкуството от 70-те години не е имало възможност за създаване на стабилна кариера, продажби, панаири, голяма публика и търгове. Светът на изкуството, който познаваме сега, е изключително пораснал, хиперактивен, шарен, понякога натруфен, но винаги стремящ се към професионализъм. Добрата новина за всички времена е, че истински отдадените хора на изкуството, дори нетолкова популярните художници, а и някои притежатели на малки галерии намират сили и вдъхновение да продължат да съществуват. В момента голяма част от „тялото“ на изкуството е на прага на срив, някои културни обекти вече са затворили врати завинаги.

Уредник в националната галерия в Лондон, носещ защитна маска

Бъдещето на галериите и творците зависи от това колко дълго продължава всичко това. Главният готвач Дейвид Чанг изчислява, че 90% от ресторантите няма да отворят отново, когато карантината отмине. Той предполага, че хранителният свят ще се върне в дните на 90-те години, преди да бъде въведено разнообразието в храната. Ако ресторантите са твърде „крехки“ и съществува голяма опасност да фалират, то далеч по-малък и по-крехък

е светът на изкуството, който ще претърпи много по-ужасни загуби. Много галерии са финансово нестабилни заради непрестанно растящите разходи без печалби. Повечето галерии нямат парични резерви, за да преминат през тази замразена обстановка. Голяма част от тях не са подготвени за такива условия. Ако държавните и неправителствените организации не се намесят чрез конкретни разпоредби и помощ към хората на изкуството, ще настъпят сериозни последствия, като съкращения на служители. Могат да се приложат различен вид помощи, като краткосрочни намаления на наемите и други разпоредби.

Онлайн достъпът до огромни колекции от произведения на изкуството и великолепни представления е истинска радост за много хора, за които загубата на достъп до култура би била депресираща. Онлайн платформите са някакъв вариант за спасение. Фактът, че дадена творба може да бъде достъпна за много по-широка аудитория, отколкото е възможно физически в галерии, означава, че се дава възможност и на по-нетрадиционна аудитория да бъде привлечена от различни произведения на изуството, и нагласите на тази нова публика да бъдат променени. Художествените школи може да ги сполети същата съдба като ресторантите. 150-годишният институт за изкуство в Сан Франциско не проведе есенен клас. Художествените училища са станали твърде скъпи, а това довежда до реална възможност тази образователна институция да бъде унищожена, кзаедно с работните места на стотици служители. Тази работа е единственото препитание на много хора от сферата на изкуството.

Разбира се, изкуството ще продължи. Изкуството е много по-голямо и по-дълбоко от бизнеса, който го поддържа. Само месеци преди идването на COVID-19, великият художник Питър Саул казва:

Има твърде много художници. Твърде много художници, точка.

Всъщност средата, в която се прави изкуството, вече се променя. Сега то се създава в по-малки пространства, върху кухненски маси, заедно с деца или с подръчни материали. Вирусите не убиват изкуството. Но дори успешните художници ще бъдат изтласкани до краен предел, защото и преди пандемията артистите, които едва оцеляваха, съставляваха голям процент от творците.

Посетител на галерия Old Masters в Саксония, Дрезден

Оперен концерт онлайн

(Интервю с Борис Цанков)

от Моника Антонова

Здравей, Боби, може ли да ми разкажеш малко повече за операта?

За мен е интересно и вълнуващо това, че тя е театър, в който обаче се пее и едновременно трябва да пееш и да играеш. Разбира се, играта не е изразителна колкото в театъра, чисто откъм физически действия. Най-важното нещо е гласът на певеца да бъде добре поставен и добре резониращ, за да може да изпълни цялата зала. Реално ти трябва да си напълниш белите дробове и да задържиш въздуха, без да издишваш, докато не ти се изпразнят дробовете и след това повтаряш всичко, това е трудната и интересна част от операта. Поради тази причина актьорската игра е по-обрана. В наши дни операта е малко по-странично изкуство, в този смисъл, че не е толкова разпространена. През средата на миналия век е била както е футболът сега, имало е същият интерес към нея и съответно има стари записи на невероятни певци, защото тогава е имало много публика, голяма гледаемост и съответно – критика. Всички са имали интерес към операта. За самата опера бих казал, че е грешно смятана за елитарно изкуство. Още навремето, дори за „Ла Скала“, който е може би един от най-интересните оперни театри в света, е имало място за всякаква публика. За всяка класа си е има съответния етаж и ложа.

Ще ми разкажеш ли повече за концерта, който предстои?

Това е една иниацитива, която се роди малко след първия локдаун. Първият път страхът на хората от непознатото беше по-голям и изкуството остана на заден план. Лятото всичко беше нормално, но след втората вълна театрите продължиха да работят известно време, а после ги затвориха. Софийска опера и балет остана отворена до последно. Докато беше отворена, се взимаха всички противоепидемични мерки. Когато затвориха и операта, започнахме да мислим за проект, който бихме могли да реализираме, за да има с какво хората да се разнообразят, докато са затворени вкъщи. Така всъщност се роди идеята за оперен концерт онлайн.

Колко време ти отне да се подготвиш за концерта?

Около месец. Месец по-рано си избрах репертоара – две арии и един дует, заедно с Ангел.

Къде заснехте концерта?

Заснехме го в читалището в Божурище, за което сме много благодарни на гостоприемството на хората от там. Записахме концерта по-рано чрез професионална техника и с оператори, за да може да се хареса максимално от зрителите.

След излъчването на 7 февруари 2021 г. ще продължи ли да бъде достъпен и кои са участниците в него?

Да, ще остане. Участниците са на първо място Лилия Кехайова и Ангел Антонов, които са солисти на Софийска опера и балет. Наскоро имаше премиера на „Електра“ от Лихард Щраус, това е първото поставяне на тази опера на българска сцена и всъщност Лилия дебютира в тази роля, беше малко преди да затворят театъра. Светослав Цанков е другият участник, който е вокален педагог, който е и техен педагог, включително и на мен. Пианист ни е Галина Апостолова, която е преподавател в Музикалната академия.

Каква е формата на концерта?

Концертно изпълнение, с арии и песни от композиторите Верди, Чайковски, Доницети, Брамс и др., и един дует на „Бохеми“ от Пучини.

Планирате ли следващи концерти?

Честно казано това беше един много невинен експеримент, чрез който искахме да разберем дали любителите на опера ще имат интерес и всъщност се оказа, че имат. Затова и отговорността ни е голяма, трябва всичко да е перфектно. Стараем се да не разочароваме последователите ни.

Лилия Кехайова

Все още не мога да кажа, мисля че ще има следващи концерти. Обмисляме да поканим и други оперни певци. Предпочитаме да правим изкуство, макар и виртуално, където хората на изкуството да могат да се изявяват.

Какъв вид реклама използвахте за концерта, за да достигне до повече хора?

Не сме използвали друга реклама освен социалните мрежи, в случая Facebook, за момента нямаме нужда от друг вид реклама. В бъдеще бихме използвали възможността, която Facebook предоставя за спонсориране на публикация, която да е свързана с концерта.

Какво планувате занапред, как смятате да се справите с тази ситуация?

Тъй като не знаем докога ще продължи, мога да кажа как процедирахме за този концерт, най-вероятно ще продължи по същия начин. Заснемането беше, както вече казах, в Народно читалище „Христо Ботев“ в Божурище. Има хубава ремонтирана зала с всички необходими приспособления, там сме записвали само ние, участниците в този концерт, двама оператори и един озвучител. Спазвахме дистанция, нямахме публика, в този вид и състав това е възможно, предполагам, че ако сме повече хора, би се усложнило, но смятам, че ще продължим да поддържаме този начин на работа.

Ще ни споделиш ли някой твой забавен и не толкова забавен момент?

Забавен момент? Да, изобщо как започнах. Баща ми цял живот се е занимавал с опера, навремето е пял в Софийска, Русенска, Пловдивска опера, ходил е на участия в Германия и Австрия, през последните години не се изявява, но се занимава с педагогика, както споменах, е мой педагог, както и на жена си – Лилия Кехайова, и забавното е, че преди две години отидох на опера за първи път от доста време и се запалих. Говорих с него и се разбрахме да ме прослуша на следващия ден. В крайна сметка му хареса как пея, аз вече имах работа и с други неща се занимавах и нямаше как да оставя всичко и да се фокусирам само върху операта и да се запиша да следвам в някоя музикална академия. Интересното е, че аз по-скоро алтернативно уча музика, опера и т.н., ходя на частни уроци, упражнявам се дори и когато съм сам. За момента имам само позитивни моменти свързани с операта.

Смяташ ли да продължиш да се занимаваш занапред с опера?

Със сигурност не мога да кажа, че това ще бъде основната ми дейност, но определено ще продължа и времето ще покаже.

Светослав Цанков

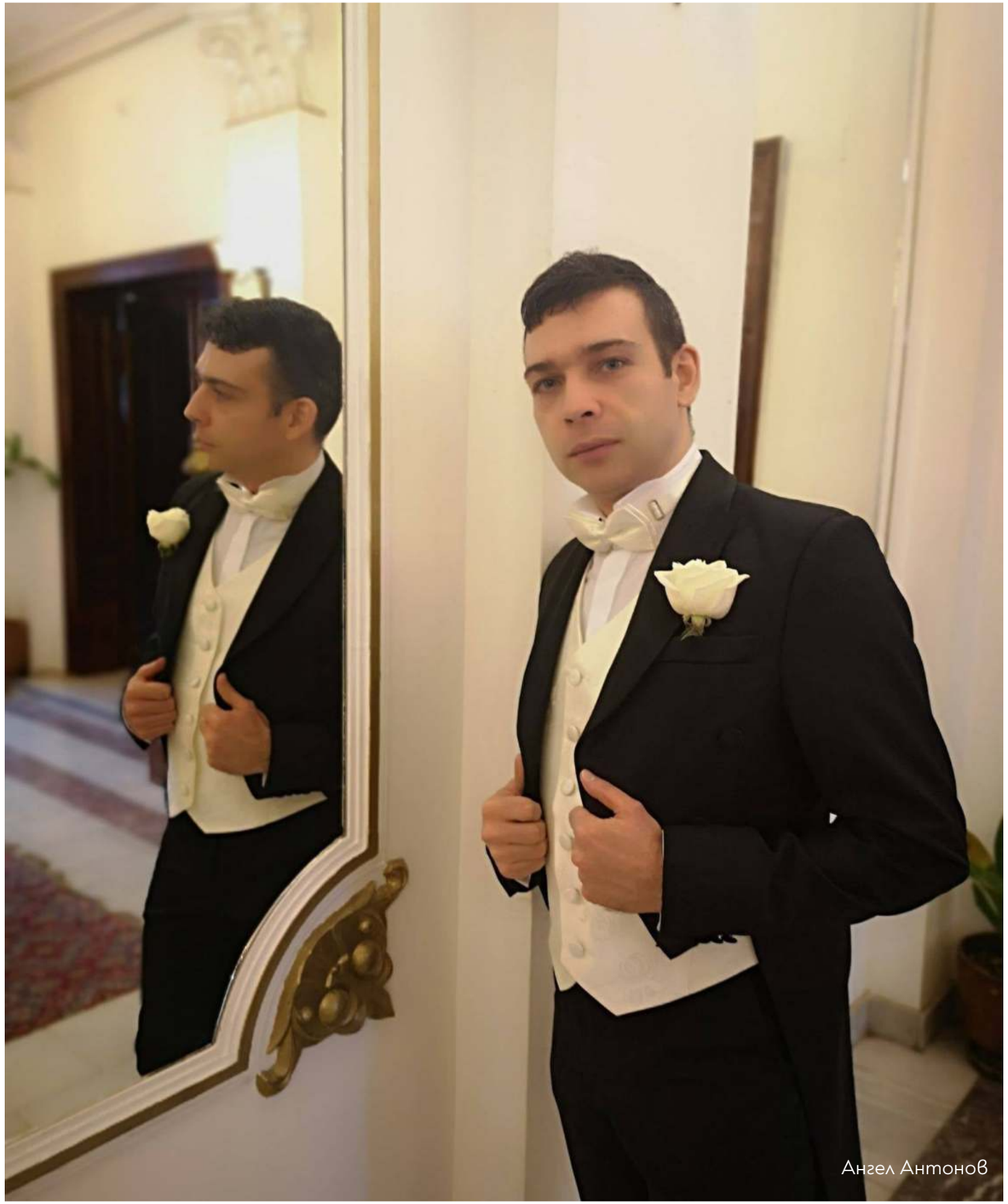

Ангел Антонов

Борис Цанков

Нов подход

от Деница Велизарова

Пандемията от COVID-19 промени навиците, ежедневието – нормалният ни начин на живот и работа. Едни от най-засегнатите от пандемията остават творческите индустрии заради спецификата си на работа, която трудно може да се промени. Художниците са едни от творците, които се стараят бързо да се адаптират към усложнената ситуация, тъй като панаирите на изкуството, изложбите и семинарите са прекратени за неопределено време.

За всички майстори на четките годината е неуспешна, заради огромния спад в продажбите им. Въпреки това, те вече търсят начини за създаване на иновации и прехвърляне на работата си онлайн. За да разбера промените в изкуството им по време на пандемията, разгледах какъв нов подход за бизнеса си планират те:

Визуалната художничка Хелън Клебесадел планира да се съсредоточи повече върху онлайн коучинг:

„Ще се съсредоточа по-скоро върху лично преподаване и коучинг, онлайн пространството ми дава тази възможност“

Клебесадел вече обмисля една година с по-ограничен доход. Това обаче ѝ дава възможност за повече време, прекарано в изработка на нови произведения на изкуството. След като забеляза, че някои от нейните ученици се чувстват изолирани и уплашени от ситуацията по света, тя създава група във Facebook, наречена „Творческа общност, която не се поддава на страха“. Членовете ѝ споделят своите картини, които са вдъхновени от пандемията.

„Ще използвам това време, за да завърша най-накрая и създаването на онлайн работилница за акварели, която обмислям от пет години“, добавя художничката.

Muse and Her Artist, 20x30, watercolor, ©Helen Klebesadel

“Embracing the Unknown” Terrill Welch Gallery

Терил Уелч също мести работата си онлайн. Въпреки че бизнесът ѝ с онлайн изкуството е добре позициониран и функционира безпроблемно, тя споделя, че много от оправените към нея бизнес предложения са били отменени:
„Започнаха да анулират часовете си. Това ме накара веднага да предложа 200 места безплатно в уводния си независим майсторски клас по изграждане на умения по маслена живопис“.

Уелч определя този подход като подкрепа към професионалните и непрофесионалните художници. Целта ѝ е да ги предизвика да рисуват в смесени с вода или традиционни масла, докато са социално дистанцирани.

„В тези безпрецедентни времена това е само малък начин, по който показвам подкрепата си към другите художници.“

През месеците в изолация, художниците все по-често залагат на онлайн инструменти, с помощта на които управляват своя арт бизнес и продават произведенията си. По време на COVID-19 повече от всякога те трябва да се възползват от силата на дигиталното. Това е единствената им алтернатива да достигнат до повече потребители и да осъществят продажби в променящата се творческа ситуация.

Ето и няколко съвета за укрепване на арт бизнеса Ви чрез онлайн присъствие във времето на международна „пауза”

1. Изготвяне на „едит“ в социалните мрежи – Накратко, бъдете активни в социалните си мрежи!;

2. Създайте онлайн семинар – Инструменти като Zoom, Facebook Live и дори Google Hangouts Ви позволяват да осъществите семинари дори да се намирате на дивана Ви.

3. Отделете специално място в дома си, за да работите – Ако отдавна имате идея за студио, сега е времето да го оформите в дома си. За начинаещите в работата от вкъщи се препоръчва да създадат пространство, което е достатъчно различно от това, в което се намират извън работа. Настройте се за успех, като ограничите разсейването и се концентрирате върху конкретна идея, която можете да сътворите;

4. Направете си график, за да управлявате заетостта си – Художниците са свикнали да имат неструктурирани дни, но по-важно сега е създаването на план. Дайте си конкретен времеви диапазон всеки ден, за да работите върху изкуството си. Разпределянето на времето ще помогне да творите и ще позволи да се насладите на почивка по-късно през деня. Уверете се, че оставяте време и за разнообразие, например упражнения, по-здравословно хранене, достатъчно сън и комуникация с любими хора.

5. Поддържайте мозъка си активен и бъдете креативни – Уверете се, че въпреки трудностите по време на пандемия, сте отговорни към себе си. Участвайте в онлайн предизвикателства за творчески подкасти, за да продължите да упражнявате креативността си.

Онлайн присъствието е важно по време на, а и след изолацията, в която сме поставени. Това, че творите в интернет, може да ограничава, но и позволява да се свържете по-бързо с публиката или с други творци по целия свят, просто в една създадена „стая“.

Northeasterly Morning Strait of Georgia Mayne Island BC by Terrill Welch

Три срещи без маска

от Ана-Мария Иванова

Представете си, че това, което ще прочетете, е минидокументален филм за хората на изкуството, живяли по време на пандемия. Казвам „мини“, защото ще представя само трима, което се явява като мъничка прашинка на фона на всички останали хора, които се занимават със същото. Документален филм, в който се говори на тема, която всички обсипват с внимание.

Ще ви запозная с трима различни, хаотични, разпиляни в дните и мислите си хора, които поддържат изкуството будно и го правят безсмъртно. Ще ви представя мои приятели. Помолих ги да ми разкажат по-подробно как са прекарали дните си през така тежката за всички 2020-та година.

Освен че си поговорихме, им беше дадена задачата да представят тяхната лична COVID-19 класация с топ 5: песни, филми и книги, които по някакъв начин свързват с пандемията.

#1

Инес е пианистка, която живее и работи в София. Учила е в музикално училище, после в Националната музикалната академия степени бакалавър и магистър, навсякъде с пиано. Въпреки че това не ѝ е било амбиция, Инес винаги се е справяла много добре с пианото. Фотографията също ѝ е любимо занимание. Към края на обучението си за бакалавърска степен заминава по програма „Еразъм“ за три месеца в Норвегия, а ведната след това започва да работи в музикално училище като корепетитор. Отделно от това дава частни уроци по пиано за всички възрасти. Срещата ми с нея беше по Facetime, пиейки кафе.

Всъщност каква точно е работата ти в музикалното училище?

Аз съм корепетитор. Работя с деца от първи до дванадесети клас. Акомпанирам им, водя се акомпанятор-преподавател. Аз свиря заедно с тях, но те си имат техен преподавател, който им показа и обяснява, когато е нужно.

Какво стана с теб март месец 2020 г., когато затвориха училищата?

Измислиха вариант как да се случва всичко, защото децата не могат рязко да спрат с уроците по пиано. Те имаха онлайн уроци с преподавателите си, което само по себе си е доста сложно, особено за по-малките, защото трябва да ги пипнеш, да му поставиш пръста, да чуеш какъв е проблемът, да му покажеш постановка на устата, но предполагам, че са успели да се нагодят по някакъв начин. От мен се изискваха записи в определено темпо, които да им изпращам и те да се упражняват да ги изсвирят върху пиано.

Звучи доста неудобно...

Реално е компромисен вариант и е много по-добре от нищо. По принцип аз съм тази, която трябва да ги следва, а не обратното, но това е добро упражнение за тях.

Колко време продължи това с онлайн записите?

Юни се върнах във София заради изпити с четвърти, седми и дванадесети клас.

Как протече изпитът?

Нормално, всички с маски, т.е. комисията, ние – свирещите – без. Преди всеки изпит имаше подготвени по график по два-три урока, за да си отрепетират каквото им трябва и се явяват.

Как ти повлия цялата карантина?

На мен добре, аз бях на село. Отидох да видя един приятел за три дни и останах два месеца и половина и бях сред природата.

Къде беше?

В село Рибарица, което се намира в района на Тетевен. Там (в къщата) бяха две кучета, едно дете, моят приятел, една двойка и баща ми идваше от време на време, дори имахме гости понякога. Почивахме си, аз почти не свирих първия месец, освен за работа, но това ми харесваше. Усамотението беше приятно, въпреки че аз обичам да бягам от това да съм сама. Като се върнах, това ми липсваше много, чувствах се много зле първата седмица. Исках да се върна на село. Там няма хора, не се занимаваш. Аз не съм зле настроена към хората, но там просто си сам и цялото време е твое. Четях, това беше главното, с което се занимавах, правих упражнения, ходихме сред природата, къпахме се в реката, беше много яко. (*Това се случва в началото на карантината – от март до края на май, когато Инес се връща в София, за да акомпанира на кандидатстващите ученици.*) Наистина беше шокиращо това с локдауна, защото аз имах уредени участия през това време. Точно началото на март започнах да работя към Народния театър. Там се събирахме, за да запишем музиката към едно представление. Трябваше да се подготвим много бързо, защото щеше да се играе в Украйна. Но всичко отпадна. Имах среща с едни саксофонисти за един концерт, отделно трябваше да уча произведения за друг концерт. Бях много доволна, защото знаех, че ме чакат задачи и имам какво да правя, но в един момент, както имаш много неща да правиш – нямаш нищо.

Всичко спира, няма участия, беше доста шокиращо в първия момент за всеки, според мен. Първите дни ми беше много интересно, мислех си дали така са се чувствали хората преди началото на война. Гледах улиците и нямаше никой, всички ги беше страх особено в началото, когато беше неизвестно за всички, сега не е точно така вече имаме някакъв опит.

Теб беше ли те страх?

Не, просто гледах, не го чувствах толкова. След това се обади моят приятел и ме покани да отида за малко на гости. И тъй като постоянно удължаваха извънредното положение първо за една седмица, после за две седмици, накрая аз останах два месеца и половина там.

Някои хора, с които си говорих, са страдали много. Има много добри музиканти, но много от тях са на свободна практика и това в този момент се оказа голям проблем, защото на тях им спряха доходите. Трябваше да си търсят друга работа, която дори нямаше как непременно да е свързана с музика. Например моята съквартирантка е много заета – тя свири в оркестър, в квартет, прави записи, отделно ходи на работа и преподава чело, и още сто неща, но това беше момент за нея, в който трябваше да спре и да почине малко. Други пък намериха време да си задвижат някакви лични проекти, които са отлагали заради работа и участия. Имаше и такива като мен, които са на заплата, която получавахме през цялото време – моята работа е държавна, аз не пострадах финансово от тази ситуация, което беше най-важното и страшно за всички.

Липсваше ли ти нещо през това време, липсваха ли ти децата?

Не. Нищо не ми липсваше, защото това няма да продължи вечно. Когато знам, че нещо ще свърши, не ми липсва, не ме потиска и не мечтая за него. Знам, че сега е така и това не е завинаги.

Ти самата как се пазеше от вируса, дезинфекцираше ли си ръцете?

За мен най-важното е човек да не го е страх, защото когато изпадне в такова състояние, той вече спира да пази себе си. Когато аз усетих, че се разболявам, просто ограничих контактите си, стоях на дистанция. Но за мен това трябва да се случва винаги, не само когато има пандемия от COVID-19, а и вилнеещ се грип например. Това с дезинфекцирането на ръцете е... аз съм пас – много са ми неприятни и лигави.

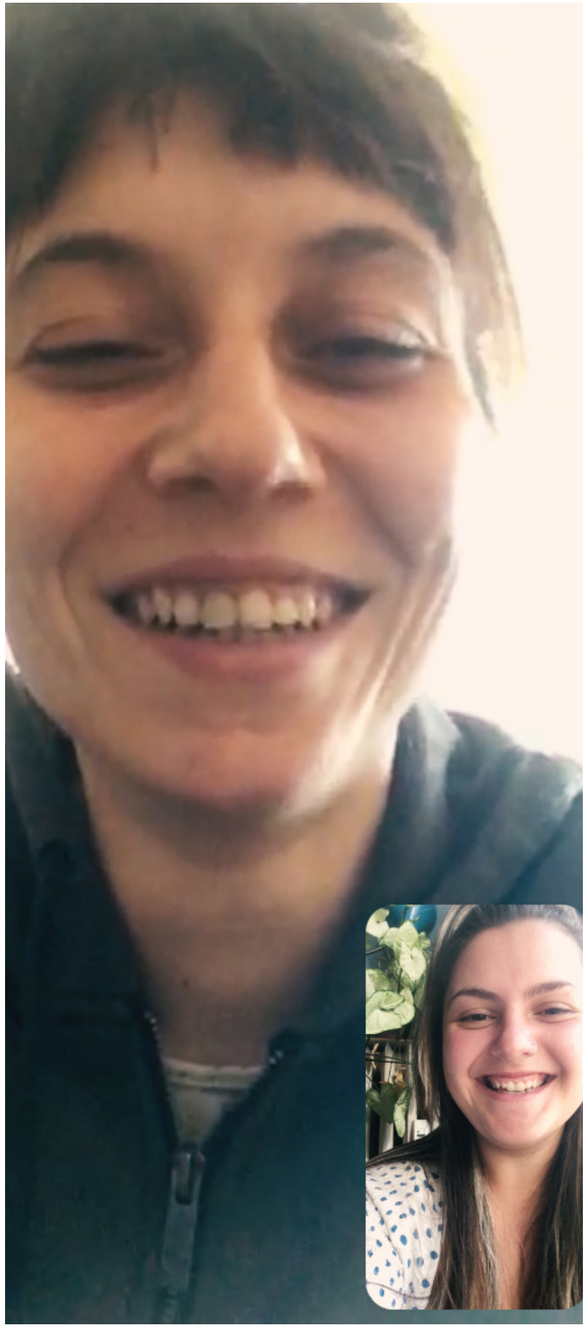

COVID-19 класация

Топ 5

Песни

Alice Russell – „Tired little one“ (acoustic)
The Beatles – „Because“
Goran Bregovic – „In the death car“
Scarlatti – „Sonata in D minor l. 108“
Черно фередже – „Веднъж когато“

Филми

„The sacrifice“ (1986) – реж. Andrey Tarkovsky
„Таралежите се раждат без бодли“ (1971) – реж. Димитър Петров
„Светът е голям и спасение дебне отвсякъде“ (2008) – реж. Стефан Командарев
„Източни пиеси“ (2009) – реж. Камен Калев
„Невидими“ (2005) – реж. Константин Боянов

Книги

„Братя Карамазови“ – Достоевски
„Любов по време на холера“ – Маркес
„Дневник“ – Мигел де Унамуно
„Последното изкушение“ – Никос Казандзакис
„Самоличност“ – Милан Кундера

#2

Вторият ми гост е драматург, поет и писател – Иван. Той е познат на българската съвременна културна сцена, също така е и журналист на свободна практика, организира литературни четения по популярни столични (и не само) барове, които прави още по-атрактивни с китарата си (да, той има и музикални заложби). Дебютната му драматургична изява е с пиесата „Очите на другите“, която е изиграна в New Ohio Theatre в Ню Йорк през 2013 г. Същата година Иван печели конкурса „София: Поетики“. Автор е на общо шест книги – два романа, две книги с разкази, една стихосбирка и един сборник с шест пиеси. Видяхме се, спазвайки мерките за дистанция, а именно чрез видеоразговор в Messenger.

Какво стана с теб, като дойде карантината на 13 март 2020 г.?

Основният проблем за мен беше, че през февруари започнах да работя в маркетинг отдела на театър „Сфумато“. След месец и нещо се наложи да затворим, както и всички останали, всички се оказаха в някаква безтегловност. Честно казано на мен не ми беше особено тежко, а по-скоро се чувствах креативно, написах някаква поредица от разкази, която още дописвам, писах и други неща, имах си домашна работа. Бях добре, въпреки че не беше най-приятното нещо. Мен и до ден-днешен много ме е яд, че живея сам и съответно във време, в което трябва да си социално дистанциран, защото съвсем нямах с кого да си говоря. За късмет вече имам кресло за четене, защото през пролетта нямах какво да си изкарам навън на балкона, на слънце.

Ти как се чувстваш и как се пазиш?

Има някаква болест, положението не е розово, пазя се, аз съм лекарско чадо. Нося маска, когато се налага, когато влизам в магазин, в градския, отскоро започнах да нося маска и на работното си място, където гледам да не ходя твърде често. Нося я, защото на моя етаж има само една колежка, която е на около 40, всички други са по-възрастни. Също така си мия ръцете и си ги дезинфекцирам. Има хора, които ми казват, че било прекалено стерилно и че така си свалям имунитета, което за мен е пълна глупост. Ако палиш цигара, излизаш от градския, пиеш кафе, храниш се – просто си сваляш маската, аз не го възприемам като нещо толкова драматично. Има много чар в цялото това нещо. Аз съм от хората, които пазаруват малки дезинфектантчета и всеки път попадам на различни и се получи така, че този, който има най-неприятен аромат за мен, допада на много други и се получи нещо като „Аз какъв имам – ти какъв имаш?“ (смеем се) Пропуснах да кажа, че съм много коварен човек. Аз посрещнах новината, че ще затварят парковете, докато бях в парк и в същия ден си организирах среща с приятелка с куче. А след като толкова дълго време бяха затворени парковете и ги отвориха за родители с деца, на същия ден си организирах среща с човек с дете.

Какво се случи с театъра?

В „Сфумато“ имахме работа, излъчвахме всяка седмица по едно представление в YouTube канала, като всъщност така свършихме много добра работа, защото така поддържахме образа на театъра. Излъчихме 16 представления в рамките на карантината, което е доста за четири месеца. Много от работата ми мина онлайн, но тя винаги малко или много е можела да се свърши по този начин. Взимах интервюта с Камен Калев и Андрей Паунов по телефона, но това съм го правил и преди.

Знам, че организираш четения, какво стана с тях?

Първо, аз известно време работих за в. „Дневник“ и тогава открих, че работата в медия, която е ежедневник, много ме изцежда. Аз и друг път съм бил външен автор за списания, но никога не съм бил щатен журналист. Открих, че това не е за мен, но и заради това нямах време да правя четения.

Колко време продължи това?

Около две години. Веднага след като напуснах „Дневник“, започнах в „Сфумато“ през февруари, както ти казах. Планирах отново да започна да правя четения по барове и пак да възобновя четенията в „Maze“, които организирах. Още преди да обявят извънредното положение, отмених едно четене с Манол Глишев, а малко след това отмених и събитието в „Maze“, което отдавна бях организирал и имаше участници.

Имаше ли промяна във всичко това, като настъпи лятото?

Аз съм много доволен от лятото. Въпреки че театрална работилница „Сфумато“ не работи само за две седмици през август – нещо, което не се е случвало никога в историята на този театър, както и на останалите театри. За първи път много театри работиха целогодишно, т.е. и през лятото. Малко хора могат да си представят какво е един актьор да не играе шест месеца подред за пръв път в 30-годишната си кариера, а то се случи на много актьори. Това стана така, защото някои не играят в камерни представления, а само в големи или пък в малко камерни представления. Някой от актьорите решава, че не е иска, не се чувства добре със ситуацията и... гърми. Въпреки това направих много дълго море. В Балчик имахме една групова среща от съвременни български драматурзи, където имахме креативна дейност, бяхме 8 или 9 човека. В края на лятото имах едно четене във Варвара, заедно с хората от курса ми по творческо писане.

А сега в тази карантина, в която театрите могат да работят с 30% публика, има ли посещаемост?

Като цяло ние добре се справяме, за повечето представления почти не остават билети. Няма много места, но това няма значение, хората все пак идват. Ние имаме редовна публика, тя не е от тази, която се чуди какво да прави и просто решава да отиде на театър, а в тази ситуация това много ни помага. Пандемията ни показа, че не всички театри са склонни да излъчват онлайн представления чрез стрийминг, а още повече, че това не е добре разработено в България. Много от хората не са свикнали да си плащат за онлайн събития, но и по този начин се ограбва самото театрално представление. Много от театрите пускаха архивни записи, както правихме и ние, и изведнъж всички осъзнаха, че нямат качествени архивни записи. Има разни, забутани в кашони, няма нищо с добро качество, което се оказа сериозен проблем. Актьорите в България, които искат да получават по-големи доходи, освен че работят на щат, играят и в още представления за хонорар.

Какво се случи с книгите и четенето, според теб?

Забелязах тенденция, че много хора започнаха да четат по-дебели книги, което си го обяснявам с необходимостта да се потопиш в някакъв свят за по-

дълго време, а не да се ръзхвърляш в кратки четива. Аз не бих казал, че писателите много ги засяга това „нещо“, стига да си имат собствен ритъм на писане. На много хора, които познавам, включително и аз, които не работят на реномирано работно време, а работят няколко неща едновременно, им е много по-трудно да си организират времето.

Идеята за курса по писане на разкази по време на карантината ли ти дойде?

Оказа се, че на мен ми доставя голямо удоволствие да водя подобни курсове. Да, по-трудно е онлайн, нетипично ми е, но аз се забавлявам и те се забавляват. Упражняваме различни форми на писане и е интересно и за двете страни. Да, не мога да направя игра за запознанства на хората, като е онлайн, но от друга страна, има и положително нещо – когато трябва да давам примери с книги, не трябва да ги нося със себе си, а да отида до другата стая. Много ми се иска да отида в някое читалище и да се опитам да направя там някакъв кръжок. Да видя дали ще дойдат някакви ученици, дали ще им е интересно и забавно, но и това в момента не може да стане. Сега чакам да дойде януари, ще започнат нови репетиции, на които ще трябва да присъствам. За мен е супер, аз харесвам театъра, въпреки че, за съжаление, не поставят моя пиеса.

Защо?

Нещата не се случват като на запад, много трудно се поставят нови пиеси, ти няма на кого да ги предложиш, за да бъдат поставени. Единственият „лесен“ начин е да си намериш режисьор, с когото да работиш. Познавам един-двама драматурзи, на които това им се е случвало. Мои една-две пиеси също са поставяни, но беше отдавна, последната беше преди 5 години.

Мислиш ли, че вирусът вече е преминал и през теб?

Най-вероятно не, имам съвсем леки съмнения.

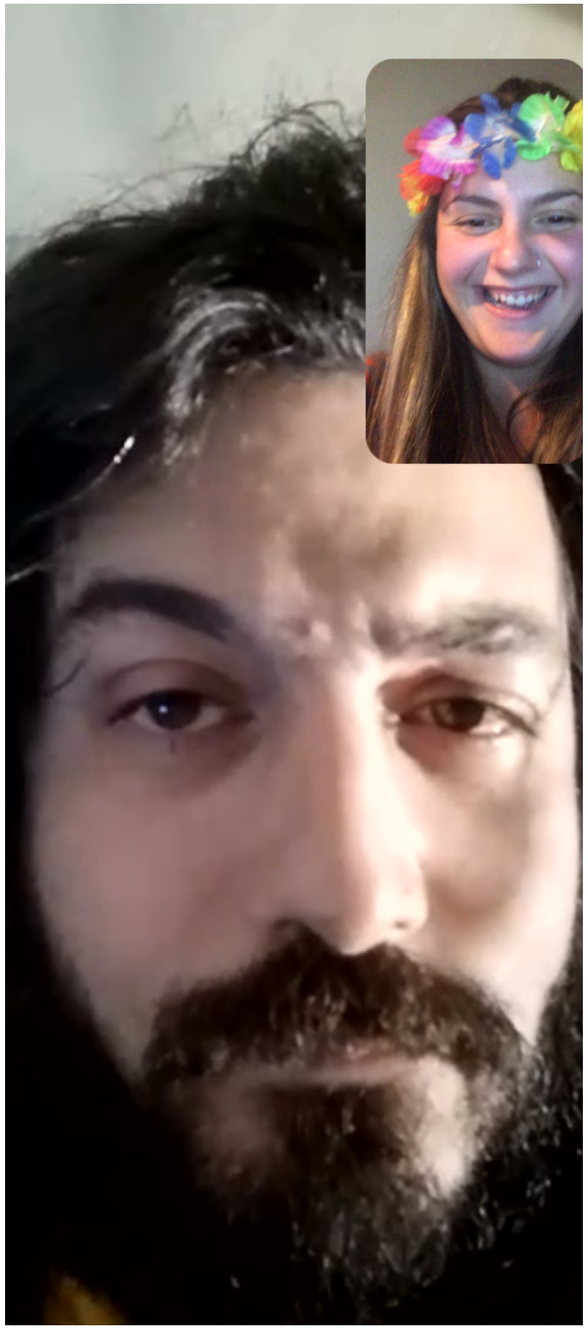

COVID-19 класация

Топ 5

Песни

Jozef Van Wissem & Jim Jarmusch – „The Mystery of Heaven“
Radiohead – „Weird Fishes“
Brian Eno – „Music for airports“
Bluba Lu – „Nevermind“
Pink Floyd – „All our songs are never the same (1965–1995)“

Филми

„Седмият печат“ (1957) – реж. Ингмар Бергман
„Мисля да приключа нещата“ (2020) – реж. Чарли Кауфман
„The Lodger: A Story of the London Fog“ (1927) – реж. Алфред Хичкок
„Третият човек“ (1949) – реж. Карол Рийд
„Пролет, лято, есен, зима и отново пролет“ (2003) – реж. Ким Ки-Дук

Книги

„Нравствени писма до Луцилий“ – Сенека
„Дървото на спомена“ – Людмила Миндова
„Човек с бинокъл“ – Наталия Иванова
„Петрови в грипа и около него“ – Алексей Салников
„The Denial of Death“ - Ernest Becker
„Самоличност“ – Милан Кундера

#3

Последният ми гост е млада и голяма надежда за българското кино – Алекзандър (Зани). Разговорът ми с него беше на живо, за разлика от другите два – Зани ми дойде на гости. Още от седми клас Зани започва да се интересува и да обработва снимки и видеа, въпреки че учи в търговска гимназия. Много преди университета той вече се занимава с видео обработка, снимал е и рекламни видеа за нощно заведение в родния му град Кюстендил няколко години подред. Въпреки че това му е било само хоби, той решава да се запише в Техническия университет в София с програмиране, защото вярвал, че в това е и ще бъде още по-добър. Не след дълго, математиката (като дисциплина) буквално го съсипва и прекъсва още на първата година. Решението да стане режисьор и да се запише в Националната академия за театрално и филмово изкуство е взето напълно естествено, с голяма подкрепа от майка му и двучасов разговор с баща му. След като започва да учи, той и неговият екип показват много високи резултати, за които той казва: „Аз никога не получих някаква отлична оценка от комисията на НАТФИЗ, независимо че много често показвахме неща на много високо ниво и всички казваха, че е така“. Университетът обаче изпраща него и още петима студенти на кино кампус в Италия за три месеца в края на трети курс. Веднага след това започва стаж в киноцентър „Бояна“. В момента Алекзандър работи в една от големите български кастинг агенции като асистент-режисьор и завършва дипломния си филм.

Сигурно са отпаднали много проекти, след като поставиха карантината?

Февруари имахме един кратък късометражен проект и веднага след това през март се очакваха реклами, клипове, започваха снимки по един италиански филм. Миналата година само пълнометражните ни филми бяха 23, а и като цяло повечето продукции бяха чуждоезични и имаше по-малко български. Тази година повечето са български.

Мислиш ли, че тази година има по-малко чужди и повече български продукции именно заради COVID-19?

О, да, 100%, много, много неща отпаднаха. На 13 март, когато обявиха извънредното положение, имах среща в киноцентъра за един предстоящ филм и същия ден в 18 ч. затвориха цялата държава и ние също спряхме работа.

И какво направи ти?

Стоях два дни в София и се върнах в Кюстендил, защото нашата работа тотално спря. И всъщност това ми даде огромна възможност. Гледах по 3-4 филма на ден, изгледах неща, които съм отлагал от толкова много време, четох много. Аз буквално не съм излизал от нас изобщо, само на терасата да пуша. Реших да се примиря с това, че няма работа. Бях тръгнал да пиша един сценарий, за който много ме е яд, че не успях да продължа до края на карантината. Всичко това продължи само първия месец, втория вече ме налегна някакъв мързел и гледах малко по-малко филми. Това ми помогна да оценя този момент, защото цялата 2019 г., особено периода от май до декември, беше адски изморителен, имахме много работа, много напрежение.

Кога се върна на работа?

В края на юли изникна един късометражен филмов проект, който аз сам движех. Тогава ни тестваха за COVID-19.

Как протичаше тестването?

Първия път беше кръвен тест. Аз си спомням, че бях адски изплашен, защото имам огромен проблем с взимането на кръв – игла близо до вената ми – пълен ужас. Влязох последен след всички, които трябваше да участват във филма. Сестрата ме попита дали има някакъв проблем и аз ѝ обясних, че всъщност има голям проблем. Тя ми каза, че може да ми вземе кръв от пръста и аз толкова се зарадвах и успокоих, и всичко мина наред.

На следващия ден излязоха резултатите – всички бяха отрицателни, на по-следващия вече бяхме на терен.

Кой поема финансите за тестването на толкова голям екип от хора?

Продукциите, те са длъжни да го правят, проектът е техен. Няма как да извикаш статист, чийто хонорар е 50 лв. на ден, и да го накараш да си направи тест за 100 лв., това е абсолютно неразумно, нерентабилно, невъзможно. След този проект, през август снимахме един испански филм, за който ме тестваха 7 или 8 пъти, по два пъти в седмицата. Бяха само PCR тестове, като шестият и седмият тест бяха толкова неприятни, защото имах чувството, че ще ми пробият мозъка с тези клечки. Гледах да не го приемам прекалено драматично, защото все пак имахме работа, което беше важното.

Какви бяха условията за работа?

По време на снимките точно в самия киноцентър условията бяха адски стриктни. Тестваните и нетестваните хора стояха далече един от друг. Например така наречените специални персонажи, хора с епизодични роли, бяха тествани, защото ще участват в повече снимачни дни и са в по-голяма близост до актьорите. Тези хора бяха преобличани на различни места от гардероба, гримирани от други гримьори и съответно статистите също бяха отделени на други места и при други хора. Нетестваните дори използваха различни тоалетни. Всичко беше много

Носихте ли маски през цялото това време?

През цялото време, в което си в киноцентъра, от момента на постъпване си с маска. Само по време на заснемането бяхме без – 5 сек., 20 сек., минута-две – няма значение, заснеме ли се кадърът всички си слагаме маските, абсолютно всички, които присъстват. Всички продукции, които се снимаха там, бяха с много строги условия, защото идват много чужденци да се снимат. Към края на филма на един от операторите излезе положителна проба на тест и настана голяма паника. Пак ни тестваха, но всички останали бяхме с отрицателни проби. Имаше и ден, в който се тестваха абсолютно всички статисти.

Ти с какво мнение и разбиране си за цялата ситуация?

Още в самото начало го приех много сериозно и отговорно и то не най-вече към самия мен, а към хората около мен. Не знам какво точно представлява това и дали може да афектира толкова силно младия организъм и все си мисля, че аз ако тръгна да боледувам, ще го мина съвсем леко, но близките ми, които са по-възрастни – за тях би било по-тежко и аз гледам най-вече да се съобразя с тях. В моята работа, в която се срещам постоянно с всякакви хора от различни възрасти, гледам да съм много внимателен.

Как успяваш да спазваш дистанция, изобщо как съществува това в работата ти?

Съществува, да. Просто сме по-концентрирани да спазваме мерките, съобразяваме се със сегашната ситуация, защото това не е миналата година, не са нормални снимки, не е нормален снимачен терен, това не е нормално време, това е снимачен терен по време на пандемия и ти винаги имаш това предвид – имаш си пет наум.

Това потиска ли те по някакъв начин?

Ти с времето свикваш с това и си казваш: „Да, това са условията, в които ние работим, хубавото все пак е, че ние работим.“, но копнееш за моментите, в които всичко ще бъде нормално. Определено не е нещо приятно за работа, но аз съм го приел и вече съм свикнал, а и нямам избор.

Тази карантина и липсата на работа за два месеца повлияха ли ти финансово?

До някаква степен да, определено. Със сигурност тази година можех да спечеля много повече пари. Но малко или много трябва да се съобразим с тази ситуация и колкото и тя да се отразява финансово на мен, на теб, на всички останали, това е моментът, в който да стиснем зъби и да минем всички през нея.

Имаше ли нещо, което много си искал да правиш, но е нямало как да се случи?

Липсваше ми комуникацията с приятели.

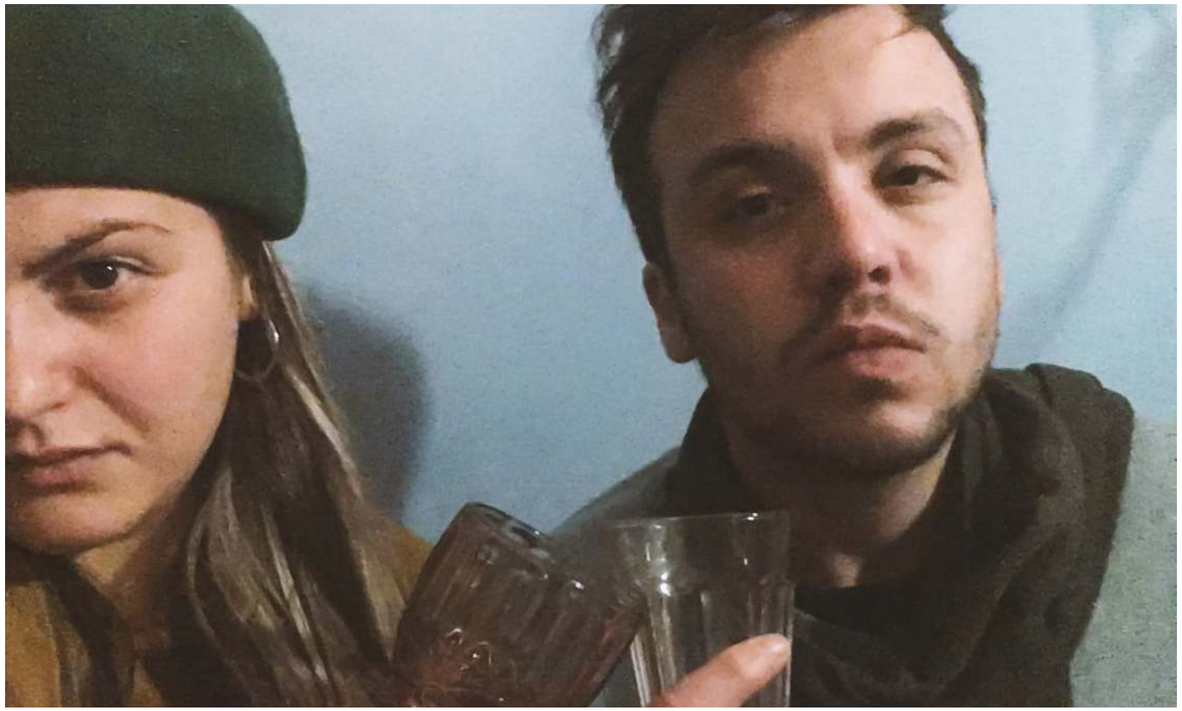

COVID-19 класация - Топ 5

Песни

Nine Inch Nails – „Closer“
Florence + The Machine – „What kind Of Man“
Crystal Castles – „Year Of Silence“
Rachmaninov: Piano Concerto No.3 In D Minor
Dura Duran – „Save a Prayer“ 2009 Remaster

Филми

„The Brand New Testament“ (2015) – реж. Jaco Van Dormael
„Upgrade“ (2018) – реж. Leigh Whannell
„Eternity and a Day“ (1998) – реж. Theo Angelopoulos
„The Handmaiden“ (2016) – реж. Park Chan-wook
„In the Mood for Love“ (2000) – реж. Wong Kar-wai

Книги

„Без Изход“ – Жан Пол Сартр
„Калигула“ – Албер Камю
„За мишките и хората“ – Джон Стайнбек
„Клетниците“ – Виктор Юго
„Другия бряг“ стихове – Константин Павлов

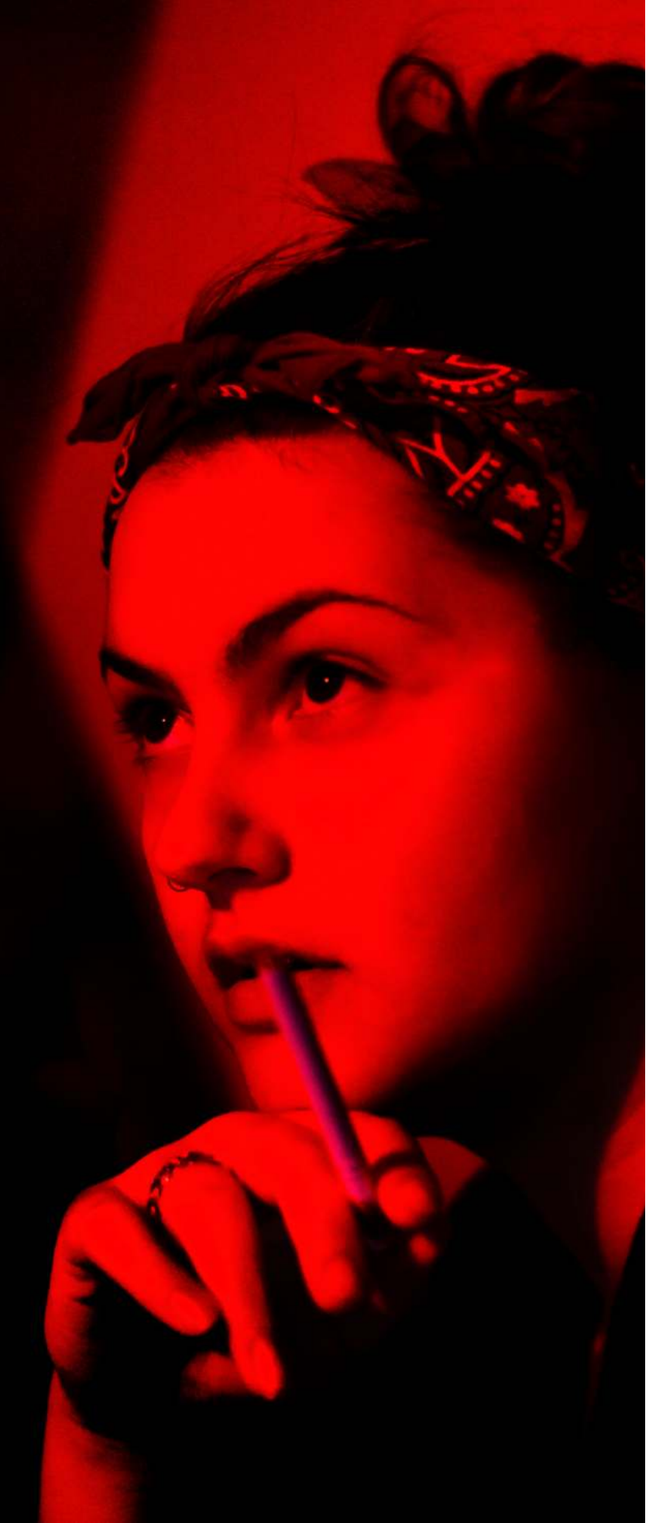

COVID-19 класация

Топ 5 на Ана-Мария Иванова

Песни

Trombobby & C-MO – „44 лета“
Omido – „Without you“
Stromae – „Formidable“
Hurts – „Fractured“
Hozier – „Movement“

Филми

„Leon: The Professional“ (1994) – реж. Luc Besson
„Marriage Story“ (2019) – реж. Noah Baumbach
„Her“ (2013) – реж. Spike Jonze
„The Two Popes“ (2019) – реж. Fernando Meirelles
„Knives out“ (2019) – реж. Rian Johnson

Книги

„Балада за Георг Хених“ – Виктор Пасков
„Още във вторник“ – Ваня Щерева
„Натюрморт с кълвач“ – Том Робинс
„Виж!“ Isolated edition (ИК Жанет 43)
„Етюд-и-те на София“ – Иван Шишиев

Колеги, чуваме ли се?

Ранни лекции.
Разбира се, че се чувахме.
Слушахме се, макар и с половин око.

Топлина и искреност,
и финес, сляпа нежност.
Вглъбени студенти,
заспали,
любопитни,
сутрешни, с кафе, без кафе,
набързо разсънени.

Вие как мислите по този въпрос? Нека да поразсъждаваме.

От прозореца влиза прекалено много шум.

Но въпреки това - чувахме.

Оттук нататък - ще помним.

Мимоходом манифест

Толкова войни,
в които враждуващите те призовават
да застанеш на тяхна страна,
да се въоръжиш с тяхната обида,
да приемеш страховете им като свои.
Толкова много мръсни войни,
в които няма добри герои –
само праведници, на които едва насмогваш.
Толкова срамни, фалшиви войни,
колкото всички умели опити да те отклонят
от твоята мъничка смешна война,
от шрапнелите на лютичето и муниците на минзухара,
да забравиш, че стреляш единствено срещу небето –
и никога срещу хора.
Да забравиш защо крачиш приведен към фара,
след като нямаш кораб.

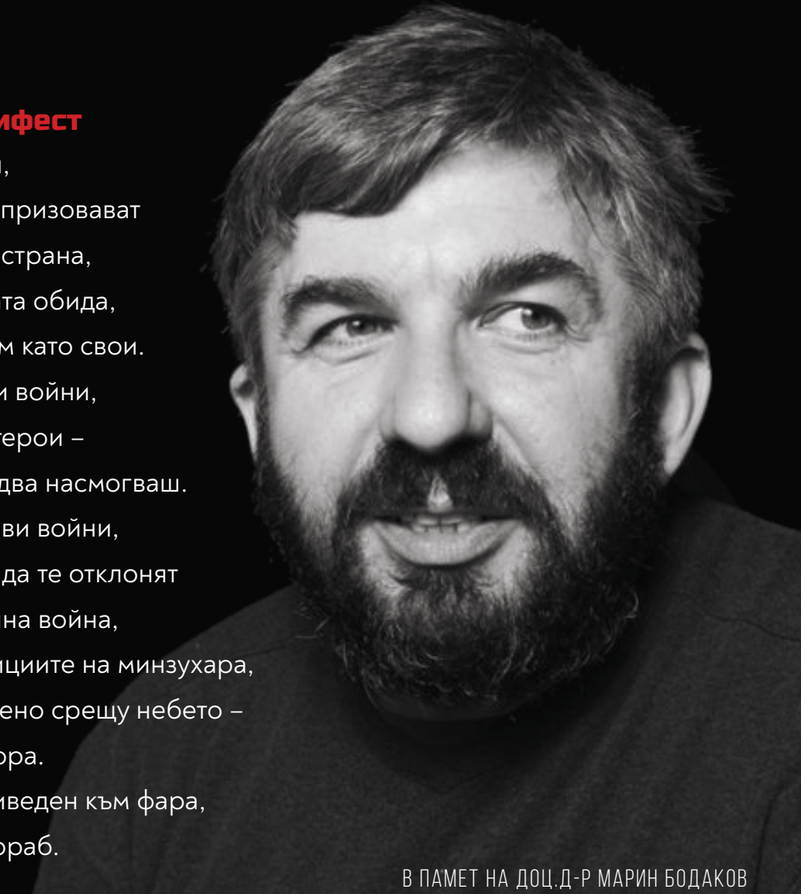

В ПАМЕТ НА ДОЦ.Д-Р МАРИН БОДАКОВ